

Handläggare: Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2023-02-21, p. 8

Verksamhetsplan 2023 för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna förslag till verksamhetsplan 2023 samt överlämna den till kommunstyrelsen
2. Hos kommunstyrelsen begära omslutningsförändring med 27,8 mnkr för ökade kostnader och intäkter för tillsyn, miljöövervakning och externt finansierade projekt
3. Ansöka om budgetjustering med 8,3 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget för driftåtgärder avseende underlag för framtagna och genomförande av lokala åtgärdsprogram i vatten 2023 enligt bilaga 5
4. Godkänna förvaltningens förslag till tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken enligt bilaga 2
5. Godkänna förvaltningens förslag till tillsynsbehovsutredning för miljöbalkstillsyn enligt bilaga 3
6. Godkänna förvaltningens förslag till kontrollplan för livsmedelskontrollen enligt bilaga 4
7. Godkänna förvaltningens förslag till miljöövervakningsplan enligt bilaga 6
8. Godkänna förvaltningens internkontrollplan med väsentlighets- och riskanalys inklusive system för intern kontroll enligt bilaga 7
9. Godkänna förvaltningens förslag till kompetensförsörjningsplan enligt bilaga 8
10. Godkänna förvaltningens plan för upphandling enligt bilaga 9
11. Godkänna förvaltningens utvecklingsplan för digitalisering 2023 enligt bilaga 10

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

12. Justera beslutet omedelbart

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden för 2023 som uppgår till 288,7 mnkr i kostnader och 133,9 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 154,8 mnkr. Förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2023 innebär en balanserad budget som framgår av bilaga 1, SLK:s blankettset.

Verksamhetsplanens struktur

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges budget med den övergripande inriktningen *En öppen och demokratisk stad*. Budgeten har tre inriktningsmål;

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.

Under var och ett av inriktningsmålen redovisas kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Verksamhetsplanen är ett konkret planeringsdokument genom redovisningen av de aktiviteter som ska genomföras under respektive nämndmål. Mål, indikatorer och aktiviteter kopplade till mål och etappmål i stadens miljöprogram är införlivade i den ordinarie nämndmålsstrukturen och redovisas därför under olika avsnitt i verksamhetsplanen. Samma gäller för åtgärder som syftar till att nå målen i Klimathandlingsplan 2020-2023.

Till verksamhetsplanen bifogas tillsynsplan och behovs-utredning för miljöbalkstillsynen samt kontrollplan för livsmedelskontrollen. Därefter redovisas en miljöövervakningsplan, en internkontrollplan inklusive en

väsentlighets- och riskanalys samt en kompetensförsörjningsplan. Även en plan för upphandling liksom en utvecklingsplan för digitalisering biläggs verksamhetsplanen.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit extra medel för i budget.

- *Skärpt tillsyn av avfall.* Nämnden intensifierar arbetet att förebygga illegal avfallshantering. I arbetet ingår samverkan med andra myndigheter, bl.a. polisen, tullen, länsstyrelsen och Naturvårdsverket.
- *Stärkt arbete med förorenade områden.* Förvaltningen kommer förstärka bemanningen i syfte att stärka tillsynen och det strategiska arbetet med förorenade områden. Underlag för att skapa utökad kunskap om förorenade områdens påverkan på möjligheten att nå miljökvalitetsnormerna för vatten samt för att kunna växla upp stadens arbete med att sanera förorenade områden i anslutning till vatten kommer att tas fram.
- *Inrättande centrum för cirkularitet.* Förvaltningen kommer att inrätta ett centrum för cirkularitet som stöd till förvaltningar och bolag med initial inriktning på cirkulärt byggande, hållbar plastanvändning och inköpsprocesser.
- *Stärkt tillsyn av bostäder och centrumanläggningar.* Under 2023 utökar nämnden den riktade bostadstillsynen i socioekonomiskt utsatta områden, däribland Järva. Tillsynen syftar till att säkerställa en sund inomhusmiljö i hyreslägenheter vilket bidrar till jämlika boendeförhållanden. Nämnden kommer även att bedriva tillsyn på centrumanläggningar som misstänks misskötas.
- *Framtagande strategi för utomhusbelysning.* Förvaltningen kommer att leda arbetet med att ta fram en strategi för utomhusbelysning med fokus på bl.a. aspekter kopplat till biologisk mångfald.
- *Stärkt arbete för god vattenstatus och klimatanpassning.* Förvaltningen kommer fortsatt att

utgöra expertstöd till nämnder och bolag i deras arbete med klimatanpassning och vattenförvaltning.

Förvaltningen kommer att medverka i genomförandet av handlingsplanen för klimatanpassnings olika aktiviteter. Arbetet med att färdigställa de återstående lokala åtgärdsprogrammen för vatten fortsätter och förvaltningen kommer fortsatt att vara ett aktivt stöd i att genomföra åtgärder enligt beslutade program.

- *Digitalisering av tillsynsprocesser.* Under 2023 ska pilotprojekt inom flera tillsynsområden genomföras. Med hjälp av digitalt stöd ska service till företagare och stockholmare förbättras, samtidigt som planering, dokumentation och information effektiviseras.
- *Vägledning, god inomhusmiljö på förskolor och skolor.* Under 2023 ska en vägledning för god inomhusmiljö tas fram för att stödja stadens förskolor och skolor i sitt dagliga arbete.
- *Framtagande mått- och mätmetoder samt förslag till åtgärder för att nå målet om halvering av konsumtionsbaserade utsläpp.* Förvaltningen kommer att utreda möjliga mått och mätmetoder. Förslag till åtgärder för att nå målet om halvering av konsumtionsbaserade utsläpp tas fram i samband med framtagande av nytt miljöprogram och ny klimathandlingsplan.
- *Stärkt kemikaliearbete, minskning av barn och ungas exponering för skadliga kemikalier.* Ett förslag till uppdaterad kemikalieplan för staden kommer att tas fram. Miljöförvaltningen kommer att stötta berörda förvaltningar och bolag i att implementera de vägledningar som har tagits fram för kemikaliesmarta och hållbara förskolor, skolor och arbetsplatser m.m. Övervakning av miljögifter i förhållande till människors hälsa, särskilt barns och ungas, är under utveckling.
- *Utökad energirådgivning.* Förvaltningen kommer att utöka befintlig energi- och klimatrådgivning med fokus på rådgivning till bostadsrätter, små och medelstora företag samt stadens invånare. Förutom

aktivt uppsökande verksamhet kommer information att spridas via olika kanaler riktade till främst bostadsrättsföreningar och fastighetsägare.

Nämnden har också tilldelats medel som motsvarar en kostnadsneutral justering av personalomkostnadspålägget. Justering av omslutningsförändring för tillsynen har också genomförts.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet uppnås. Aktiviteterna nedan är indelade i aktiviteter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar för samt aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar.

Aktiviteter där miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar;

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå berörda nämnder och bolagsstyrelser med stöd för att uppvärmningen med fossil olja och gas ska fasas ut under 2023 och ersättas med fossilbränslefria alternativ. Förvaltningen kommer att följa upp och ge råd och stöd till berörda bolag och förvaltningar så att fossilbaserad uppvärmning kan fasas ut.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska inrätta ett centrum för cirkularitet som utvecklar och samordnar det cirkulära arbetet i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser samt med näringslivet. Förvaltningen kommer att inrätta ett centrum för cirkularitet. Centrumet ska vara ett stöd till förvaltningar och bolag med initial inriktning på cirkulärt byggande, hållbar plastanvändning och inköpsprocesser. Även samverkan med näringslivet kommer att ske inom relevanta områden.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens*

utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten. Miljöförvaltningen kommer leda arbetet med att ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning, och bidra med olika kompetenser inom bl.a. energieffektivisering, biologisk mångfald och ljusföroreningar.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar. Miljöförvaltningen kommer i samarbete med övriga berörda förvaltningar och bolag arbeta vidare med befintliga förslag enligt den utredning som tagits fram i bred samverkan under 2022.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och SISAB ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform. Miljöförvaltningen sammanställer vilka krav som ställs på verksamheterna utifrån miljöbalken efter samråd med utbildningsnämnden, förskolenämnden och SISAB. Även dialog med privata aktörer kommer att ske.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda förutsättningar för att införa ett stopp för inköp av produkter som innehåller PFAS, ftalater och bisfenoler, samt fasa ut produkter och material som idag finns i staden. Stockholms stads kemikalieplan har som inriktning att alla särskilt farliga ämnen ska fasas ut, däribland PFAS, ftalater och bisfenoler. Under året kommer kemikalieplanen att uppdateras och beskriva förutsättningarna för detta och hur stadens olika nämnder och bolagsstyrelser kan bidra.*
- *Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla*

en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan. Arbetet med civil beredskap kommer att intensifieras under året. Förvaltningen kommer under året bl.a. att öva i enlighet med den nyligen reviderade krisledningsplanen, för att förvaltningen än bättre ska kunna säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan bedrivas även vid kris. Förvaltningen kommer även säkerställa att verksamheten kan vara delaktig i det stadsövergripande arbetet med beredskapsplanering.

- *Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning. Förvaltningen kommer under våren tillskapa en krigsorganisation och krigsledningsplan, inom ramen för stadens gemensamma arbete.*

Aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar;

- *Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och relevanta aktörer verksamma i området fortsätta arbetet med en permanent kulturpark med fokus på graffiti i Snösätra. Förvaltningen kommer fortsatt delta i arbetet med en permanent kulturpark i Snösätra.*
- *Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad. Förvaltningen kommer delta i arbetet med inrättandet av fler strand- och bryggbad och i arbetet med att kartlägga möjligheterna till fler vinterbadplatser. Förvaltningen kommer även genomföra utökad provtagning av badvatten.*

- *Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, kulturnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheterna att identifiera zoner i områden utan bostäder där högre ljudnivåer kan tillåtas för ett levande nattliv. Förvaltningen ska bistå övriga deltagande förvaltningar med kunskapsunderlag och ha en rådgivande funktion om bedömningsgrunder och vilka utredningar som behöver genomföras.*
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholms hem AB utreda gränsvärden för klimatbelastning vid nybyggnation. Förvaltningen kommer att stödja exploateringskontoret att utreda gränsvärden utifrån den beräkningsmodell för klimatbelastning som utvecklats av förvaltningen i samverkan med exploateringskontoret och bostadsbolagen.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB, Stockholms hem AB och SISAB ta fram en strategi för klimatneutral bygg- och anläggningssektor. Genom förvaltningens expertkompetens kring klimatpåverkan från byggmaterial samt bygg- och anläggningsprocesser ska förvaltningen aktivt bidra till strategin i samverkan med övriga parter. Samverkan med näringslivet genom Klimatpaktens tematiska nätverk för hållbart byggande kommer dessutom resultera i en viktig förankring inom branschen.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB ta fram en handlingsplan för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter. Förvaltningen kommer att bistå stadsledningskontoret och Stadshus AB i arbetet med att ta fram en handlingsplan alternativt strategi för energilagring.*

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda viktningsskador i syfte att säkerställa att byggnader har ett energieffektivt klimatskal, teknikneutralitet för uppvärmningssystem och minskade utsläpp. Förvaltningen kommer tillsammans med stadsledningskontoret ta fram nya energikrav och tillämpningsanvisningar som styr mot energieffektiva klimatskal och teknikneutrala uppvärmningssystem.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget för att ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt till vad som anses rättvist utifrån våra historiska utsläpp. Förvaltningen kommer genom sin expertroll att ha en stor roll i framtagandet av nytt miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en metod som stöd till förvaltningar och bolagsstyrelser för införandet av miljö- och klimatkonsekvensanalys som beredningskrav i stadens tjänsteutlåtanden. Förvaltningen kommer att bistå kommunstyrelsen i arbetet med att ta fram en metod för miljö- och klimatkonsekvensanalys i stadens tjänsteutlåtanden.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda mått- och mätmetoder för konsumtionsutsläpp samt möjliga åtgärder för att halvera dessa till år 2030. Förvaltningen kommer att utreda möjliga mått och mätmetoder. Förslag till åtgärder för att minska konsumtionsutsläpp tas fram i samband med framtagande av nytt miljöprogram och ny klimathandlingsplan.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm Vatten och Avfall och Stockholm Exergi utreda hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle kan komma igång och användas utan att det skadar den biologiska mångfalden.*

Miljöförvaltningen kommer att bistå kommunstyrelsen i arbetet med att utreda hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle kan ske utan att den biologiska mångfalden skadas.

- *Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda om tillgången till ökad tillgång till sol- och vindkraft kan gynnas av ett kommunalt energibolag, och om så är fallet bilda ett. Förvaltningen kommer i samverkan med Stadshus AB bistå stadsledningskontoret med att utreda om tillgången av sol- och vindkraft kan gynnas av ett kommunalt energibolag och om ett bolag bör bildas.*
- *Kommunstyrelsen ska, i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, och i samråd med berörda nämnder och bolag, ta fram en plan för energieffektivisering av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna. Förvaltningen kommer att ge fortsatt stöd till berörda bolag och förvaltningar i deras arbete med att nå energieffektiviseringsmålen.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation. Förvaltningen kommer aktivt delta i arbetet kring implementering av handlingsplanen för klimatanpassningen där förtydligande av ansvarsgränser och rutiner är en viktig del för det fortsatta arbetet. Baserat på framtagna ansvarsgränser och rutiner kommer även skyfallskommunikationen att ses över.*
- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik. Förvaltningen kommer bidra med kompetens inom ekologi och*

naturreservatsbildning.

- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det ska staden ta ett samlat grepp på visionsarbetet Rågsveds Allé och starta ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö. Arbetet ska syfta till att undersöka förutsättningarna för att nya pendeltågsstationer i Fagersjö och Rågsved samt bygga nya bostäder. Förvaltningen kommer bidra med kompetens inom ekologi, naturreservatsbildning samt miljöfrågor i stadsplanering.*
- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen. Förvaltningen kommer bidra med kompetens inom ekologi och naturreservatsbildning.*
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi. Miljöförvaltningen deltar sedan tidigare i arbetet med framtagande av en regional masshanteringsstrategi, och redan genomfört arbete kommer att bli en del i det stadsövergripande arbetet kring masshantering.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden se över och tydliggöra stödfunktioner och kompetensresursers placering i syfte att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt. Förvaltningen kommer att bistå kommunstyrelsen i arbetet med att tydliggöra stödfunktioner och ansvarsfördelning så att snabb elektrifieringstakt kan upprätthållas i hela staden.*

- *Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en översyn av de olika granulat och konstgräs som finns tillgängliga och sammanställa vad de olika typerna har för idrottsmässiga och miljö- och klimatomässiga konsekvenser. Förvaltningen har under flera år utrett olika aktuella material med avseende på kemiskt innehåll, urlakning och toxicitet samt deltagit i Naturvårdsverkets beställargrupp för konstgräs. Dessa samlade erfarenheter kommer att ligga till grund för sammanställningen. Eftersom utbudet av material ständigt förändras och erfarenheter av både praktiska och miljömässiga egenskaper växer kommer sammanställningen vara en ögonblicksbild som kommer att behöva hållas uppdaterad.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafikinämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten. Förvaltningen kommer att delta i arbetet med att utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av lokala åtgärdsprogram för stadens vatten. En välfungerande långsiktig styrnings- och finansieringsmodell ger staden bättre förutsättningar för effektiv implementering.*
- *Trafikinämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet. Förvaltningen kommer bistå trafikkontoret och utreda åtgärder som gör att vi når WHO:s nya gränsvärden för luftkvalitet. Luftföroreningar som utreds begränsas till de som historisk visat sig svårast att klara i utomhusluften.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt i samråd med arbetsmarknadsnämnden,*

exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och SISAB starta Fokus Järva för att få till en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva med utgångspunkt i översiktsplanen och med stort fokus på genomförandekraft. Förvaltningen kommer bl.a. att bidra med kompetens inom miljöfrågor i stadsplanering utifrån de förutsättningar som finns i Järvaområdet, så att både miljömässiga och sociala aspekter kan tas hänsyn till i utvecklingen av området. Även nämndens tillsyns- och kontrollverksamhet bidrar till arbetet, genom exempelvis riktad bostadstillsyn eller livsmedelskontroll med fokus på livsmedelsfusk. Vid behov utförs även gemensamma tillsynsinsatser med t.ex. socialnämnden.

- *Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamnar AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och istället införa badförbud på lämpliga platser. Förvaltningen ska bistå med kunskaper om vilka förutsättningar som behövs för att bad ska vara säkra och vilka faktorer som närmare behöver utredas för att kunna kartlägga vilka områden som bör omfattas av badförbud.*

Samverkan

Verksamhetsplan för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2023 har samverkats med arbetstagarorganisationerna den 11 januari 2023. Arbetstagarorganisationerna förklarar att de inte har något att erinra mot verksamhetsplan inklusive bilagor.

Bilagor

1. SLK:s blankettset för VP 2023
2. Tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken
3. Tillsynsbehovsutredning för miljöbalkstillsyn
4. Kontrollplan för livsmedelskontrollen

5. Underlag för äskande av medel från CM 2 för driftåtgärder avseende underlag för framtagna och genomförande av lokala åtgärdsprogram i vatten 2023
6. Miljöövervakningsplan 2023
7. Internkontrollplan och väsentlighets- och riskanalys inklusive system för intern kontroll
8. Kompetensförsörjningsplan för miljöförvaltningen
9. Plan för upphandling
10. Utvecklingsplan för digitalisering 2023
11. Särskilt yttrande från SACO

Innehållsförteckning

Inledning	17
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst.....	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet.....	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv.....	22
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring.....	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar.....	28
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar.....	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	32
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	42
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd.....	42
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.....	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med.....	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	50

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	55
Redovisning av ekonomi	61
Nämndens ekonomiska förutsättningar	61
Investeringar	63
Försäljningar av anläggningstillgångar	Error! Bookmark not defined.
Resultatenheter	Error! Bookmark not defined.
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	63
Budgetjusteringar	63
Omslutningsförändringar	64
Medel för lokaländamål	Error! Bookmark not defined.
Övriga ekonomiska redovisningar	Error! Bookmark not defined.
Systematiskt kvalitetsarbete	65

Inledning

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2023 som uppgår till 288,7 mnkr i kostnader och 133,9 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 154,8 mnkr. Förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2023 innebär en balanserad budget. En mer detaljerad redovisning av budgeten finns under kommunfullmäktiges mål 3.1 samt under avsnittet *Redovisning av ekonomi*.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är en tillsynsmyndighet med tillsyn enligt miljöbalken med följdlagstiftning, livsmedelslagstiftningen, strålskyddslagen, tobakslagen, marknadskontrollförordningen, lag om skydd mot internationella hot mot människors hälsa samt lagen om sprängämnesprekursorer. Den årligt reviderade tillsynsbehovsutredningen (bilaga 3) fungerar som ett planeringsunderlag för kommande års miljöbalkstillsyn och redovisar hur tillsynen strategiskt bör utvecklas så att den i ännu högre grad bidrar till att nå miljömålen och anpassas utifrån eventuella förändrade förutsättningar.

Under året fortsätter satsningen på skärpt tillsyn av avfallsbranschen med fokus framför allt på avfallstransporter, bygg- och rivningsavfall, fusk och nedskräpning samt matavfallsinsamling. Den riktade bostadstillsynen i socioekonomiskt utsatta områden fördubblas tillsammans med utökade kommunikativa insatser för att nå medborgare i dessa områden med information om deras rättigheter till ett sunt boende. Arbeta för en sund inomhusmiljö och förebyggande kemikaliarbete på förskolor och skolor prioriteras fortsatt, för att minska barns exponering för skadliga ämnen. Livsmedelskontrollen fortsätter utvecklingen av fuskkontrollen genom ett proaktivt arbete. Under 2023 påbörjas registrering och kontroll av kontaktmaterialverksamheter, vilket är ett nytt kontrollområde för nämnden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver också ett omfattande program- och projektarbete med bland annat miljöövervakning av luft, vatten och biologisk mångfald, ett strategiskt klimatarbete med bland annat fokus på miljöfordon, energieffektivisering och minskning av utsläpp av växthusgaser samt ett strategiskt åtgärdsarbete vad gäller bland annat kemikalier och mikroplaster.

Förvaltningen kommer fortsatt att stödja andra förvaltningar och bolag att vidta åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen för vatten och de stadsdelsvisa åtgärdsprogrammen för biologisk mångfald. Förvaltningen kommer att förstärka arbetet med förorenad mark bland annat i syfte att skapa mer kunskap om hur den förorenade marken påverkar möjligheten att nå miljökvalitetsnormerna för vatten samt för att kunna växla upp stadens arbete med att sanera förorenade områden i anslutning till vatten. En övervakning av miljögifter i förhållande till människors hälsa, särskilt barns och ungas, är under utveckling. Arbetet med klimatanpassning intensifieras. Förvaltningen kommer att medverka i genomförandet av handlingsplanen för klimatanpassnings olika aktiviteter. Även ett centrum för cirkularitet ska inrättas under året.

Under året kommer också arbete att ske med att ta fram en ny klimathandlingsplan och ett nytt miljöprogram för staden, vilka båda bidrar till stadens mål om ett klimatpositivt Stockholm 2030. Agenda 2030 kommer att vara vägledande i arbetet. Stadens klimatbeting och klimatbudget ska vidare följas upp.

Genom att delta i olika internationella nätverk bevakar nämnden utvecklingen inom olika miljöfrågor på EU-nivå. EU-finansierade projekt ökar också möjligheterna att testa olika innovativa lösningar för att stödja stadens miljö- och klimatarbete.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också en viktig roll i stadens arbete med att uppnå målen för bostadsförsörjningen. Genom samverkan med andra berörda förvaltningar och bolag i ett tidigt skede i processen bidrar nämnden till att säkerställa en långsiktig hållbarhet, en robust grönstruktur, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning, god ljudmiljö, bibehållna ekosystemtjänster samt att miljökvalitetsnormer för luft och vatten uppfylls.

Samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden är centralt för en god måluppfyllelse och för ett effektivt resursutnyttjande. Många av nämndens verksamhetsområden tangerar andra förvaltningars sakkunskap och för bästa möjliga effekt vid exempelvis åtgärdsarbete krävs en bred samverkan inom staden. Inom ett flertal områden fungerar nämndens expertfunktioner också stödjande till andra förvaltningar och bolag inom staden, inte minst inom upphandlingsområdet.

Miljöförvaltningen bedriver i linje med stadens kvalitetsprogram ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete för att säkerställa effektiva processer med hög kvalitet. Utifrån förvaltningens utvecklingsplan för digitalisering 2023 drivs den digitala transformationen på ett systematiskt sätt. Kopplingen till förvaltningens utvecklingsportfölj är avgörande för att synliggöra progress, möjliggöra välgrundade beslut och skapa transparens i verksamheten. Samarbetet med stadsledningskontoret kommer stärkas och nya digitala tjänster kommer aktivt bedömas, beslutas och genomföras. Förvaltningen kommer också att intensifiera arbetet med civil beredskap och under våren kommer en krigsorganisation att tillskapas inom ramen för stadens gemensamma beredskapsarbete. Under året kommer också arbetet med förberedelser av införande av stadens nya budget- och prognosverktyg att påbörjas.

Miljöförvaltningens kommunikation ska fortsatt bidra till ökad miljö- och klimatnytta. Under året ska tidigare framtagna koncept och metoder utvecklas och fortsatt spridas. Insatser riktade till medborgare och civilsamhälle ska stärkas liksom insatser riktade till stadens verksamheter och näringsliv, i linje med stadens näringslivspolicy. Tillgängligheten till miljöförvaltningens tjänster ska tydliggöras, bland annat genom utveckling baserat på analys av genomförda användarundersökningar och NKI-mätning (Nöjd Kund Index).

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll ska bidra till sunda livsvillkor och säkra livsmedel i hela staden. Tillsynen och kontrollen syftar till att säkerställa att t.ex. bostäder, äldreboenden, skolor, förskolor samt offentliga anläggningar såsom bassängbad, centrumanläggningar och plaskdammar i alla stadsdelar är sunda. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar också i stadsplaneringen, för att säkerställa en hållbart växande stad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Nämndens kontroll- och tillsynsarbete bidrar till en hälsosam uppväxtmiljö för barn och ungdomar. Genom vägledning bidrar nämnden till en stadsutveckling där det finns utrymme för både sunda bostäder och anläggningar för kultur- och idrottsevenemang.

Nämndmål: 1.1.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del av miljöförvaltningens verksamhet

Förväntat resultat

Barn växer upp i en sund miljö och har tillgång till sunda förskole- och skollokaler med jämlika förutsättningar för alla barn i staden. Nämnden tillämpar anpassade rutiner och checklistor som används för barnkonsekvensanalyser vid beslut som rör barns rättigheter med avseende på förutsättningar för en god hälsa och uppväxt i en sund miljö.

Beskrivning

Vid myndighetsbeslut som berör barn görs en barnkonsekvensanalys. På förvaltningen finns rutiner och checklistor för barnkonsekvensanalyser anpassade för myndighetsbeslut rörande skolor och förskolor, bassängbad och plaskdammar. För skolor och förskolor har miljön i och runt skolan, utöver hälsomässiga aspekter, betydelse för barnens möjlighet att tillgodogöra sig skolarbetet på ett bra sätt. Barnkonsekvensanalyserna är en del av underlaget vid beslut där barn påverkas. Vid beslut som innebär att barnens bästa inte tillgodoses ska konsekvenserna redovisas i besluten. Checklistorna kan även anpassas till att användas inom andra relevanta tillsynsområden om beslut inom området kan påverka barns rättigheter. Nämnden belyser även i remissyttranden till stadsbyggnadskontoret rörande nya detaljplaner förhållanden som har betydelse för barns rätt till att växa upp i en hälsosam miljö.

Aktiviteter:

- Genomföra barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barns rättigheter

- Belysa barns rättigheter med avseende på miljö och hälsa vid remissyttranden rörande detaljplaner till stadsbyggnadsnämnden.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver tillsyn på skolor och förskolor för att säkerställa att barnen har en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel när de är i skolan och förskolan. Genom tillsynen tillgodoses barnens rätt till god inomhusmiljö, minskad kemikaliepåverkan och säkra livsmedel. Tillsynen bidrar därmed till stadens arbete med att säkerställa alla barns rätt att växa upp under goda livsvillkor och att uppnå kunskapsmålen i skolan.

Nämndmål: 1.2.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

Förväntat resultat

Tillsynen bidrar till att stadens förskolor och skolor har en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel. Tillsynen ska leda till att konstaterade brister åtgärdas och en god egenkontroll hos verksamhetsutövare och fastighetsägare, vilket resulterar i färre brister. Alla skolor och förskolor i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft.

Beskrivning

Miljön i skolor och förskolor är viktig för både hälsa och välbefinnande. Exempel på hälsoeffekter i samband med brister i inomhusmiljön är astma, allergi, symtom i ögon, näsa och hud, liksom trötthet eller huvudvärk. Att vistas i en bullrande miljö kan leda till problem med trötthet, koncentrationssvårigheter, huvudvärk, blodtrycksförändringar och stressreaktioner. Stockholms förskolor får förstärkt livsmedelskontroll då små barn är en känslig konsumentgrupp. Livsmedelskontrollen i skolor och förskolor har fokus på allergikost. Sedan flera år tillbaka har miljöförvaltningen genom kemikaliecentrum också gett vägledning och utbildning till förskolor i staden om hur de kan minska förekomsten av farliga ämnen i barnens vardagsmiljö.

Aktiviteter:

- Genomföra inspektioner enligt plan på stadens skolor och förskolor
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med föregående inspektion.
- Ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform.
- Fortsatt fokus på kemikaliearbete på förskolor och skolor.

- Fortsatt tillsyn av förskolornas UV-skydd.
- Fortsätta bedriva tillsyn avseende att skolor och förskolor mäter radon.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.	85 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar systematiskt med utbildning och ständigt förbättrade rutiner för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av tillsynsärenden. Härvid beaktar miljö- och hälsoskyddsnämnden principerna om likabehandling och opartiskhet. Tillgänglighetsaspekter beaktas i handläggningen och fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor involveras i relevanta ärenden där det är möjligt.

Riktad tillsyn av hyresfastigheter i socioekonomiskt utsatta områden i Stockholm leder till att inomhusmiljön förbättras och att förutsättningarna i samtliga boenden i staden blir mer likvärdiga.

Nämndmål: 1.3.1 Miljön i hyresbostäder ska vara likvärdigt sund i samtliga delar av staden

Förväntat resultat

Åtgärdade brister i flerbostadsbyggnader och bättre egenkontroll hos fastighetsägare i socioekonomiskt utsatta områden leder till färre brister i inomhusmiljön och mer likvärdiga förutsättningar för sunda boenden i samtliga delar i staden. Alla flerbostadsfastigheter i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft.

Beskrivning

Större delen av miljöförvaltningens tillsyn i bostäder initieras genom klagomål. Från de socioekonomiskt utsatta områdena är anmälningarna från boende färre varför förvaltningen under 2023 ämnar utöka den egeninitierade uppsökande riktade bostadstillsynen mot fastighetsägare med flerbostadsbyggnader. Vid behov riktas krav gentemot fastighetsägare och/eller verksamheter att vidta försiktighetsmått och/eller åtgärder för undanröjande av konstaterade eller befarade olägenheter. Ytterligare egeninitierad tillsyn gentemot flerbostadshus är tillsyn av fastighetsägarnas egenkontroll.

Aktiviteter:

- Miljöförvaltningen utökar under 2023 den riktade bostadstillsynen i ekonomiskt svagare områden, däribland Järva.
- Handlägga inkomna klagomål.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn på vård- och omsorgsboenden för att äldreboenden ska ha en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel. Genom tillsynen tillgodoses de äldres rätt till god inomhusmiljö och säkra livsmedel. Miljöförvaltningen är också engagerad i arbetet med *Äldrevänlig stad*, bland annat avseende tillgänglighetsanpassning av stadens naturreservat.

Nämndmål: 1.4.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

Förväntat resultat

Säkerställa att säkra livsmedel serveras på Stockholms äldreboenden. Bättre egenkontroll hos verksamhetsutövare och fastighetsägare leder till färre brister i inomhusmiljön. Nämndens riktade tillsyn och handläggning av klagomålsärenden leder till att konstaterade brister i inomhusmiljön åtgärdas.

Beskrivning

Säkra livsmedel och en sund inomhusmiljö i vård- och omsorgsboenden är viktigt för både hälsa och välbefinnande. Miljöförvaltningen bedriver tillsyn på vård- och omsorgsboenden för att äldreboenden ska ha en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel.

Aktiviteter:

- Genomföra tillsyn enligt plan på stadens äldreboenden.
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med inspektion.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv

I en levande storstadsmiljö måste hela tiden avvägningar göras för att tillgodose invånarnas olika behov och intressen. Det ligger i stadens intresse att det finns förutsättningar för ett rikt kulturliv och möjligheter att bedriva restaurang- och barverksamhet samt kulturevenemang. Detta vägs mot invånarnas rätt till lugn och ro i sin bostad och möjlighet till en fredad

nattsömn. Lika mycket som det ligger i stadens intresse att erbjuda ett rikt kulturliv, ska staden även erbjuda möjligheter för rekreation, förskolor, skolor och idrottsplatser. Miljöförvaltningen kan erbjuda vägledning och rådgivning för att skapa en stad för allas behov och intressen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och relevanta aktörer verksamma i området fortsätta arbetet med en permanent kulturpark med fokus på graffiti i Snösätra	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31
 Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, kulturnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheterna att identifiera zoner i områden utan bostäder där högre ljudnivåer kan tillåtas för ett levande nattliv	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: 1.5.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser

Förväntat resultat

Staden växer och utvecklas hållbart så att störningar från kultur- och idrottsevenemang minskar, samtidigt som antalet evenemang kan öka.

Beskrivning

I en levande storstadsmiljö måste avvägningar göras för att tillgodose invånarnas olika behov och intressen. Staden måste planeras hållbart så att det finns förutsättningar för ett rikt kulturliv och möjligheter att bedriva restaurang- och barverksamhet samt idrottsevenemang utan hälsorisker för närboende. Miljöförvaltningen bistår med vägledning om hur musikverksamheter och idrottsarenor samt andra evenemang kan lokaliseras och bedrivas så att störningar som innebär hälsorisker inte uppkommer för närboende.

Aktiviteter:

- Miljöförvaltningens ”Vägledning för buller från kulturscener i staden” ska användas till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska risker för störningar i omgivningen och ge verksamheten en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden. Vägledningen kan även användas i stadsplaneringsarbetet. Miljöförvaltningen bistår med råd vid användning av vägledningen.
- I samband med remisser till socialnämndens tillståndsenhet informerar förvaltningen berörd verksamhetsutövare med avseende på vägledningen om musikbuller.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Målet omfattar ett stort och mångsidigt arbete inom bl.a. energi, klimat, fordonstransporter, biologisk mångfald, krav i upphandlingar och resurshushållning. Ett flertal funktioner på förvaltningen har i uppgift att inom sina respektive specialistområden vägleda och stödja stadens verksamheter så att arbetet leder till en rättvis klimatomställning i linje med målen i stadens miljöprogram och klimathandlingsplan. Förvaltningen bistår i arbetet med att minska utsläppen från trafiken genom elektrifiering. Likaså bistår förvaltningen i arbetet med att minska energianvändningen, fasa ut fossila bränslen och verkar för en ökad resurshushållning genom krav i inköpsprocesser. Förvaltningen har ett nära samarbete med stadsledningskontoret, förvaltningar, bolag och serviceförvaltningen kring såväl strategiska som mycket konkreta frågor kopplade till inköp. I arbetet med miljöprogram och tillhörande handlingsplaner är även kopplingen till arbetet med Agenda 2030 viktig.

I löpande arbete och inom olika projekt testas dessutom nya innovationer, oftast i samverkan med akademien. Genom ett flertal kanaler kommunicerar staden både internt och externt för att underlätta för näringsliv och medborgare att bidra till att nå stadens miljömål.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Miljöförvaltningen arbetar för ett klimatpositivt Stockholm 2030. Förvaltningen stöttar andra förvaltningar och bolag i arbetet med att minska energianvändningen och fasa ut fossila bränslen. Förvaltningen arbetar med att öka elektrifiering av fordonsflottan genom genomförandet av riktlinjerna för laddning och genom råd och stöd till förvaltningar och bolag. Stadens egen fordonsflotta består till stor del av elbilar och den fordonskategorin växer. Förvaltningen hjälper även till med råd och stöd i upphandlingar som leder till minskade koldioxidutsläpp och ökad elektrifiering.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Köpt energi i stadens verksamheter	1945 GWh	1945 GWh	År
 Minskning av CO ₂ e till 2023	48 372 CO ₂ e	Tas fram av nämnd/bolagsstyrelse	År
 Utsläpp per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	1,5 ton CO ₂ e/inv	1,5 ton CO ₂ e/inv	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Exploateringsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB utreda gränsvärden för klimatbelastning vid nybyggnation	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB, Stockholmshem AB och SISAB ta fram en strategi för klimatneutral bygg- och anläggningssektor	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB ta fram en handlingsplan för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda viktningsskäl i syfte att säkerställa att byggnader har ett energieffektivt klimatskal, teknikneutralitet för uppvärmningssystem och minskade utsläpp	2023-01-01	2023-06-30
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget för att ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt till vad som anses rättvist utifrån våra historiska utsläpp	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en metod som stöd till förvaltningar och bolagsstyrelser för införandet av miljö- och klimatkonsekvensanalys som beredningskrav i stadens tjänsteutlåtanden	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda mått- och mätmetoder för konsumtionsutsläpp samt möjliga åtgärder för att halvera dessa till år 2030	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm Vatten och Avfall och Stockholm Exergi utreda hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle kan komma igång och användas utan att det skadar den biologiska mångfalden	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda om tillgången till ökad tillgång till sol- och vindkraft kan gynnas av ett kommunalt energibolag, och om så är fallet bilda ett	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska, i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, och i samråd med berörda nämnder och bolag, ta fram en plan för energieffektivisering av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna	2023-01-01	2023-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå berörda nämnder och bolagsstyrelser med stöd för att uppvärmningen med fossil olja och gas ska fasas ut under 2023 och ersättas med fossilbränsle fria alternativ	2023-01-01	2023-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska inrätta ett centrum för cirkularitet som utvecklar och samordnar det cirkulära arbetet i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser samt med näringslivet	2023-01-01	2023-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning

Förväntat resultat

Staden ska nå miljöprogrammets energi- och klimatmål samt målen avseende minskad resursanvändning.

Beskrivning

Förvaltningen kommer fortsatt bedriva ett kontinuerligt arbete för att nå stadens mål om minskad energianvändning, minskade växthusgasutsläpp och minskad resursanvändning. Förvaltningen kommer att bistå stadsledningskontoret med stadens Klimatkontrakt 2030, ta fram en ny klimathandlingsplan och ett nytt miljöprogram, följa upp klimatbeting och klimatbudget samt inrätta ett centrum för cirkularitet som stöd till förvaltningar och bolag. Förvaltningen utgör en viktig stödfunktion i arbetet med att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning, och Energicentrum utgör stödfunktion avseende stadens centrala energibesparingsuppdrag. Nedan följer några aktiviteter som visar på åtgärder som leder mot stadens mål och som även ligger i linje med Agenda 2030-målen; *Bekämpa klimatförändringen*, *Hållbar energianvändning* och *Hållbar konsumtion och produktion*.

Aktiviteter:

- Bistå stadsledningskontoret med att ta fram en strategi för klimatneutral bygg- och anläggningssektor. Likaså ska en strategi tas fram för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter.
- Bistå stadsledningskontoret med att utreda viktningsfaktorer i syfte att säkerställa att byggnader har ett energieffektivt klimatskal, teknikneutralitet för uppvärmningssystem och minskade utsläpp.
- Bistå stadsledningskontoret med att revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget för att ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt till vad som anses rättvist utifrån historiska utsläpp. I samband med det ska även åtgärder tas fram för att halvera de konsumtionsbaserade utsläppen till 2030.
- Bistå stadsledningskontoret med att ta fram en plan för energieffektivisering av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna.
- Bistå berörda nämnder och bolagsstyrelser med stöd för att uppvärmningen med fossil olja och gas ska fasas ut under 2023 och ersättas med fossilbränsle fria alternativ.
- Bistå övriga berörda nämnder i arbetet med att fortsätta utveckla det stadsövergripande nätverket för implementering av stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat.
- Bistå kommunstyrelsen, servicenämnden, utbildningsnämnden och äldre- och barnnämnden i det

fortsätta arbetet med att implementera mått och mätmetoder för miljö- och klimatpåverkan från mat och måltider som serveras inom stadens verksamheter och från matsvinn.

- Delta i Miljösamverkan Stockholms läns (MSL) samverkansprojekt kring energi i tillsynen.

Nämndmål: 2.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på människa och miljö

Förväntat resultat

Genom samordning och utveckling av arbetet med plast minskar plastens skadliga miljö- och hälsopåverkan. Arbetet bidrar till att nå miljöprogrammets energi- och klimatmål samt målen avseende minskad resursanvändning och minskade halter av skadliga ämnen i varor.

Beskrivning

Förvaltningen kommer med utgångspunkt i beslutade inriktningar och åtgärder i berörda handlingsplaner (främst handlingsplanen för hållbar plastanvändning 2022-2026, handlingsplan för minskad spridning av mikroplaster 2020-2024 och kemikalieplanen 2020-2023) fortsatt bedriva ett kontinuerligt arbete för att minska klimatpåverkan från förbränning av fossil plast, minska kemikalieexponeringen från plast och minska spridningen av mikroplaster. Förvaltningen fortsätter samordna och stötta samtliga nämnder och bolag i arbetet för en mer hållbar plastanvändning, bland annat genom samverkansplattformen Plastforum. Bland de mer omfattande åtgärder inom plastområdet som nämnden ansvarar för och som kommer genomföras under 2023 kan nämnas stöd till serviceförvaltningen i upphandlings- och avtalsförvaltningsarbetet i enlighet med stadens plaststrategi samt att ta fram och sprida vägledande material för en hållbar plastanvändning bland stadens främsta plastanvändare: vård- och omsorgsverksamheter samt förskola och skola. På mikroplastområdet fortsätter mycket av det redan påbörjade arbetet, både uppströms (nedskräpning/samverkan inom Ren Stad, bygg- och anläggningsmaterial samt konstgräs) och nedströms (dagvatten).

Verksamheten inom nämndmålet ligger framför allt i linje med Agenda 2030-målen *Bekämpa klimatförändringen* och *Hållbar konsumtion och produktion*.

Aktiviteter:

- Leda samordningen av plastrelaterade frågor bland stadens förvaltningar och bolag.
- Driva på och ge stöd för ett sammanhållet arbete för genomförandet av handlingsplanen för hållbar plastanvändning och handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast.
- Genomföra de åtgärder som åligger nämnden enligt handlingsplanen för hållbar plastanvändning och handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en stödjande och utredande roll gällande biologisk mångfald i staden. Detta innefattar bl.a. implementering av handlingsplanen för biologisk mångfald, framtagande av stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF), samt miljöövervakning. Arbetet kopplar bland annat till mål 11 (*Hållbara städer och samhällen*) 14 (*Hav och marina resurser*) och 15 (*Ekosystem och biologisk mångfald*) i Agenda 2030.

Nämnden bedriver också tillsyn i skyddade områden och ger rådgivning om skötsel och åtgärder i naturområden, vilket syftar till att bibehålla och stärka den biologiska mångfalden och en fungerande grön infrastruktur.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafikenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafikenämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtb eklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det ska staden ta ett samlat grepp på visionsarbetet Rågsveds Allé och starta ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö. Arbetet ska syfta till att undersöka förutsättningarna för att nya pendeltågsstationer i Fagersjö och Rågsved samt bygga nya bostäder	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samordnar arbetet med biologisk mångfald i syfte att ekologiska funktioner och artrikedom ska kunna värnas samtidigt som staden växer. Genom nämndens arbete med implementering av handlingsplanen för biologisk mångfald och framtagande av stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) ges förutsättningar för en stärkt förvaltning och planering av stadens grönområden som främjar den biologiska mångfalden.

Stärkt miljöövervakning av biologisk mångfald ger kvalitetssäkrad data och underlag så att staden kan prioritera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå miljöprogrammets mål. Resultatet av de inventeringar och kartläggningar som tas fram ger underlag för tillsyn, fysisk planering, skötsel, åtgärdsarbete och miljöövervakning.

Arbetet med biologisk mångfald kommuniceras internt inom staden och till stockholmarna för att skapa engagemang i utvecklingen av en hållbar stad med ett rikt växt- och djurliv. Ekologiska och rekreativa värden i skyddade naturområden bibehålls och utvecklas.

Beskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden planerar åtgärder inom naturvårdsområdet, bidrar med ekologisk kompetens och utbildning gällande biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt bedriver fortlöpande miljöövervakning av stadens natur.

Handlingsplanen för biologisk mångfald och stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald skapar förutsättningar att inom stadens olika verksamheter värna och gynna funktionerna i Stockholms blågröna infrastruktur.

Övervakningen av naturmiljön på landskaps-, habitat- och artnivå enligt uppdaterat program för miljöövervakning av biologisk mångfald fortsätter under 2023.

Miljöförvaltningen utvecklar arbetet med kommunikation kring biologisk mångfald i syfte att sprida kunskap om åtgärdsarbete i parker och grönområden samt stötta andra förvaltningar och bolag (se nämndmål 3.7.2).

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att delta i förvaltningsövergripande arbetsgrupper för att genomföra budgetuppgiften om att utreda och inrätta naturreservat och biotopskyddsområden, ta fram en strategi för utomhusbelysning samt tillskapande av gröna växtväggar.

I tillsynsarbetet enligt 7 kap. miljöbalken bevakas områden skyddade som Natura 2000, natur- och kulturreservat, naturminnen samt strandskyddsområden. Med rådgivning, information och samråd skapas förutsättningar för att syftena med de skyddade områdena uppnås.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens arbete med biologisk mångfald enligt handlingsplan för biologisk mångfald.
- Fortsätta arbetet med att kommunicera de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald.
- Tillsammans med berörda stadsdelsnämnder fortsätta arbetet med Grönare Stockholm där fokus är att stärka arbetet med grön infrastruktur och mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden samt stärka gröna svaga samband enligt översiktsplanen.
- Stötta stadens förvaltare av naturområden i arbetet med skötsel och åtgärder för att gynna biologisk mångfald genom informationsspridning, rådgivning, kunskapsunderlag och utbildning.
- Delta i kommunövergripande samverkansgrupper och regionala samt internationella

samarbeten för ökad biologisk mångfald.

- Samarbeta och samverka med olika forskningsinstitut för att ta fram och kvalitetssäkra kunskapsunderlag.
- Genomföra övervakning enligt miljöövervakningsprogram för biologisk mångfald, samt utveckla metodiken för uppföljning av prioriterade arter och naturkvaliteter identifierade i handlingsplan för biologisk mångfald.
- Medverka till ökad användning av verktyget prioriteringsstöd för naturvårdsskötsel i samarbete med stadens skötselansvariga.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska nämnden fortsätta arbetet med att kartlägga stadens totala grönyta och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO) för att följa utvecklingen över tid.
- Erbjud utbildning inom naturskötsel till stadens verksamheter samt upphandlade entreprenörer som är verksamma inom området.
- I samarbete med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och andra berörda nämnder arbeta vidare med att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättning.
- I samråd med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det ska staden ta ett samlat grepp på visionsarbetet Rågsveds Allé och starta ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö.
- I samarbete med stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna med syfte att inrätta naturreservat i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen.
- I samarbete med stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik.
- I samarbete med stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och stadsdelsnämnderna inrätta fem nya biotopskyddsområden i enlighet med tidigare utredning och utreda ytterligare fem.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Vägrafiken i Stockholm, liksom utsläppen, ska minska i takt med att framkomligheten ökar för andra transportslag. Nämnden behöver öka ambitionen gällande åtgärder och information som leder till minskat trafikarbete; frågor som kommer att belysas särskilt i uppdateringarna av klimathandlingsplanen och miljöprogrammet.

Förvaltningen har fortsatt höga ambitioner framförallt när det gäller att ge stöd till förvaltningar och bolag med miljöfordons- och drivmedelskompetens vid upphandling och

uppföljning av transporttjänster samt vid installationer av laddinfrastruktur. Andelen förnybara bränslen och elbilsanvändningen ska fortsatt öka samtidigt som trafiken ska minska.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	0,86 ton CO ₂ e/inv	0,86 ton CO ₂ e/inv	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden se över och tydliggöra stödfunktioner och kompetensresursers placering i syfte att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: 2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka

Förväntat resultat

Enligt nuvarande klimathandlingsplan ska andelen nya personbilar som säljs i Stockholms län utgöras till minst 90 procent av miljöbilar år 2030 (d.v.s. elbilar, laddhybrider och bilar som kör på förnybara drivmedel). Stadens fordonsflotta ska dessutom bestå av 100 procent miljöbilar och stadens biodrivmedels- och elbilar tankas/laddas till 90 procent med miljöbränsle.

Parkeringsplatser utomhus och inomhus som staden äger på kvartersmark ska till hög andel förses med laddning och stockholmarna ska få ökad närhet till flera olika typer av mobilitetslösningar som kan användas vid behov (exempelvis kollektivtrafik, elbilpool, lånecyklar och serviceboxar m.m.).

Beskrivning

Miljöförvaltningen arbetar med att öka andelen miljöfordon, biodrivmedel, elbilsaddning och olika mobilitetslösningar. Förvaltningen fortsätter arbetet med att ge råd och stöd vid kravställning och uppföljning av upphandlingar där fordon och transporttjänster ingår. Förvaltningen arbetar för en ökad regional samverkan och sprider aktivt kunskap och information till andra kommuner, företag och privatpersoner med syftet att öka andelen miljöfordon och förnybara drivmedel i Stockholm. Förvaltningen försöker även påverka regelverk och direktiv i en riktning som påskyndar introduktionen av miljöfordon, fossilfria drivmedel och transporter samt mobilitetstjänster.

Arbetet bedrivs i linje med målen i Agenda 2030 om *Hållbar energi för alla, Hållbara städer och samhällen* och *Bekämpa klimatförändringar*.

Aktiviteter:

- Ansvara för kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och för inköpskategorin fordon. Optimera hanteringen och användningen av stadens egna fordon. Förvalta och utvärdera elbilspoolstjänsten med eldrivna personbilar och lätta lastbilar.
- Stödja nämnder och bolagsstyrelser med miljö- och klimatkrav vid upphandlingar som inkluderar fordon och transporter (gäller bilar, lastbilar, entreprenadmaskiner, arbetsfordon, parkskötselverktyg, laddinfrastruktur med mera). Förvaltningen bistår vid såväl framtagande av krav som vid uppföljning och utvärdering.
- Stödja exploateringsnämndens och trafiknämndens utvecklingsarbete och testverksamhet för att ställa om entreprenadfordon till eldrift samt stötta med fordons- och drivmedelskompetens gällande åtgärder för att effektivisera masshanteringen, omläggning av gods från lastbil till pråm och lastcykel samt e-handel.
- Bistå trafikkontoret i arbetet med Elektrifieringspakten och för att nå målet att trafiken ska vara utsläppsfri i innerstaden år 2030.
- Delta i genomförandet av den handlingsplan som Miljö- och samhällsbyggnadsrådet tar fram med syfte att minska transportsektorns klimatpåverkan i Stockholms län.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel sålda förnybara drivmedel i länet per år.	30 %		År
Kommentar De senaste åren har HVO i högre grad blandats in i diesel i hela landet vilket gör att graden av inblandning i Stockholm har sjunkit. Mot bakgrund av detta och en aviserad ändring av reduktionsplikten justeras målet för indikatorn. Målet om 30 % är ambitiöst men med ökad medvetenhet och ökade krav vid upphandlingar är det ett rimligt mål att sträva efter.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver ett omfattande program- och projektarbete med bland annat miljöövervakning av luft, vatten och biologisk mångfald. Tillsyn och kontroll bidrar till att undanröja risker avseende hälsovådliga miljöer och produkter samt säkerställer säkra livsmedel för stockholmarna. Miljöförvaltningen utgör specialiststöd i arbetet med att minska spridningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier samt i arbetet med vattenförvaltning. Arbetet har sin grund i stadens miljöprogram och i handlingsplanen för god vattenstatus med tillhörande åtgärdsprogram för vatten samt i stadens kemikalieplan.

Arbetet kopplar bland annat till mål 3 (*God hälsa och välbefinnande*), 7 (*Rent vatten och sanitet för alla*), 11 (*Hållbara städer och samhällen*) 14 (*Hav och marina resurser*) och 15 (*Ekosystem och biologisk mångfald*) i Agenda 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel badvattenprover med godkänd badkvalitet	94 %	94 %	År
 Andel kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	15 % minskning relativt 2020	15 % minskning relativt 2020	År
 Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status	45 %	45 %	År
 Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för kemisk status	45 %	45 %	År
 Antal dygn över normvärdet för miljökvalitetsmålet för kvävedioxid i luft	Max 175 timmar	Max 7 dygn	År
Kommentar Justering av målet bör utföras då miljökvalitetsmål för kvävedioxid avser timmar. Justering ovan är genomförd utifrån instruktion från stadsledningskontoret.			
 Antal dygn över normvärdet för miljökvalitetsmålet för PM10 i luft	Max 35 dygn	Max 35 dygn	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en översyn av de olika granulat och konstgräs som finns tillgängliga och sammanställa vad de olika typerna har för idrottsmässiga och miljö- och klimatmässiga konsekvenser	2023-01-01	2023-06-30
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten	2023-01-01	2023-06-30
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och SISAB ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform	2023-01-01	2023-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda förutsättningar för att införa ett stopp för inköp av produkter som innehåller PFAS, ftalater och bisfenoler, samt fasa ut produkter och material som idag finns i staden	2023-01-01	2023-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 2.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen medverkar i stadsplaneringen så att miljö- och hälsoskyddsfrågor uppmärksammas och integreras i stadens arbete med byggande och markanvändning. Nyproducerade bostäder, skolor och förskolor ska vara hälsosamma. Negativ påverkan på miljön i samband med exploatering ska förebyggas. Förvaltningen bidrar till en levande och växande stad med en väl avvägd planering avseende lokalisering av verksamheter och bostäder, som tillgodoser både behovet av en lugn hemmamiljö samt ett rikt utbud av aktiviteter och kulturevenemang, arbetsplatser och service.

Nämnden bidrar till en utveckling av arbetet med vattenfrågor, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatanpassning och minskad klimatpåverkan inom stadsplaneringen. Genom nämndens arbete med framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster och arbetet med implementering av stadens dagvattenstrategi ges förutsättningar för bättre vattenkvalitet i stadens sjöar och vattendrag. Genom att nämnden tagit fram stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald ges förutsättningar för att utveckla den biologiska mångfalden i staden. Nämnden medverkar också i stadens arbete med klimatanpassning där målet är att skapa blågröna, mångfunktionella lösningar som bidrar till att hantera extrema väderhändelser, såsom skyfall och värmeböljor.

Beskrivning

Förvaltningen verkar för att miljöfrågorna beaktas i övergripande stadsplanering genom att bidra med kompetens i planprocesser och ta fram underlag i form av handlingsplaner, åtgärdsprogram, kunskapsunderlag och geodata. Genom att bidra i ett tidigt skede i detaljplaneringen säkerställs en långsiktig hållbarhet, en hälsosam miljö, en robust grönstruktur med biologisk mångfald och goda förutsättningar för funktionella ekosystemtjänster, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning samt att miljö kvalitetsnormer för luft och vatten nås. Nämndens deltagande i detaljplaneringen framgår av processverktyget Ledstången. Nämnden tar bl.a. fram underlag till stadsbyggnadsnämndens beslut om betydande miljöpåverkan vilket även innehåller en utförlig beskrivning av för planen viktiga miljö- och hälsofrågor att utreda och beakta. I planprocessen bidrar nämnden med expertkunskap om bl.a. buller, vibrationsstörningar, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar, naturvärden och klimatanpassning.

Störningsrisker ska förebyggas vid lokalisering av bostäder, skolor och förskolor i anslutning till olika typer av verksamheter. Förutsättningar för ett rikt kulturliv och möjligheter att bedriva restaurangverksamhet samt kulturevenemang, vägs mot invånarnas rätt till lugn och ro i sin bostad och möjlighet till en fredad nattsömn. Möjligheter för idrottsutövning vägs mot motsvarande risk för störningar.

Förvaltningen deltar också i utvecklingsarbete inom stadens planering och tar fram underlagsmaterial, som t.ex. biotopdatabasen, handlingsplaner och åtgärdsprogram som

exempelvis lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster och åtgärdsprogram för biologisk mångfald. Förvaltningen medverkar också vid implementeringen av t.ex. handlingsplan för klimatanpassning med fokus på skyfall och värmeböljor. Särskilda arbetsinsatser görs för att förbättra kunskapsläget gällande åtgärder avseende värmeböljor, med fokus på barn och äldre som är de som riskerar att drabbas mest, inte minst inom socioekonomiskt utsatta områden.

Vidare bidrar förvaltningen med kompetens för att stärka en sammanhängande blågrön infrastruktur i staden, och förvaltningen verkar för mångfunktionella grönytor som ger fler ekosystemtjänster på samma yta, och kan bidra till effektiva lösningar för klimatanpassning som exempelvis dagvatten- och skyfallshantering samt till temperaturreglering vid värmeböljor. Vinnovaprojektet ”Multifunktionell urban klimatanpassning i samverkan” avser vidare att skapa förutsättningar för genomförande av effektiv och hållbar klimatanpassning av den byggda stadsmiljön. Fokus ligger på att öka stadens motståndskraft mot effekter i samband med översvämning och värmeböljor.

Aktiviteter:

- Bistå berörda nämnder i stadsplaneringen med underlag och bedömningar gällande miljö- och hälsofrågor som t.ex. buller, luftkvalitet, markföroreningar, vattenfrågor, naturvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatpåverkan och klimatanpassning.
- Medverka i genomförandet av handlingsplanen för klimatanpassning med fokus på skyfall och värmeböljor.
- Delta i utredning av förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka.
- Delta i projektet ”Multifunktionell urban klimatanpassning i samverkan”.
- Informera om samt bistå med råd vid användning av ”Vägledning för buller från kulturscener i staden”.
- Underlätta stadsutvecklingen genom att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten i syfte att visa hur miljökvalitetsnormerna för kemisk och ekologisk status i vatten kan nås samtidigt som staden utvecklas.
- Färdigställa och lansera de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald (SÅF) för att underlätta användning av förslagen i stadsplanering samt vid genomförande av åtgärder.
- Bistå kommunstyrelsen och andra förvaltningar och bolag i stadens arbete med klimatanpassning, och utgöra expertstöd i konkreta klimatanpassningsprojekt.
- Bedriva miljöövervakning av klimatförändringar och dess effekter, med fokus på extrema väderhändelser.
- Medverka i FoU-projekt om hur staden kan hantera klimatrelaterade risker som översvämningar och värmeböljor.
- Medverka i arbetet med att utveckla stadens samlade kommunikation om

skyfallshantering.

- Delta i arbetet med den regionala masshanteringsstrategin samt det stadsövergripande arbetet avseende masshantering.
- Samarbeta med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholms AB för att skapa nya växtbeklädda väggar.

Nämndmål: 2.4.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar

Förväntat resultat

Luft- och ljudmiljön i staden förbättras kontinuerligt och antalet personer som exponeras för luftföroreningar och buller i staden minskar. Den långsiktiga trenden är att luftkvaliteten i Stockholm har blivit mycket bättre. Skärpta avgaskrav på fordon över hela EU, minskade industriutsläpp, utbyggnad av fjärrvärme, infasning av renare bränslen, elektrifiering och miljöbilar, trängselskatt, dubbdäcksförbud, dammbindning, miljözoner m.m. har bidragit till förbättringen av luftkvaliteten i staden. Fortsatt förnyelse av fordonsflottan och ytterligare åtgärder förväntas förbättra luftkvaliteten ytterligare.

Elektrifieringen av fordonsflottan kommer också att innebära minskat trafikbuller längs gator med lägre hastigheter. Det fortsatta arbetet med fönsteråtgärder, skärmar och gröna bullerskyddslösningar, t.ex. växtbeklädda väggar minskar bullerexponeringen i staden. De gröna bullerskyddslösningarna förväntas ge positiv effekt för medborgarnas upplevelse av såväl ljudmiljö som miljön i övrigt.

Beskrivning

Det fortsatta arbetet med att förbättra luftkvaliteten förväntas på sikt leda till att såväl miljö kvalitetsnormer och miljömål uppnås för att minimera befolkningens hälsopåverkan. Inte minst med hänsyn till de nya budgetuppgifterna som pekar på minskad biltrafik, ökad elektrifiering och bilfria zoner. Under 2023 kommer miljözon 1 och 2 utvärderas för Hornsgatan. En miljöbilszon ska skapas i Gamla stan och ett område i city genom att succesivt införa miljözon klass 3 med start år 2024 som är fullt införd år 2026. Trafikkontoret har ansvar för att utreda gränsdragningen av området under år 2023. Förvaltningen ska bistå trafikkontoret i detta arbete. Vidare ska förvaltningen i samarbete med trafikkontoret utreda åtgärder som leder till att världshälsoorganisationens nya gränsvärden för utomhusluft klaras. Under 2023 kommer även förvaltningen delta i en förnyad upphandling av Östra Sveriges luftvårdsförbunds regionala luftövervakningssystem.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Förvaltningen har en aktiv roll vid framtagande samt uppföljning av åtgärdsprogram för luft och buller. Förvaltningen deltar aktivt i projekt och nätverk som syftar till förbättrad luft- och ljudmiljö. De stora infrastrukturprojekten, samt förtätningen av staden, genererar relativt många klagomål. Förvaltningen bevakar också luft- och ljudkvalitet i stadsplaneringen.

Aktiviteter:

- Utvärdering samt uppföljning av åtgärder för att sänka halterna av olika luftföroreningar.
- Kontinuerligt ge stadens medborgare information om luftkvalitetssituationen genom bl.a. appen *Luften i Stockholm*.
- I samarbete med miljömedicinska forskare öka kunskapen om luftföroreningars påverkan på människors hälsa.
- I samarbete med trafiknämnden utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens (WHO) nya riktvärden för luftkvalitet.
- Fortsätta att tillse att trafikkontoret och Trafikverket arbetar för att klara de nationella miljömålen för frisk luft på platser där känsliga grupper vistas stadigvarande, som t.ex. skolor och förskolor.
- Arbeta med innovativa lösningar för bullerskydd, i synnerhet gröna bullerskydd (som t.ex. växtbeklädda väggar).
- Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019–2023 ska uppdateras enligt Förordning (2004:675) om omgivningsbuller.
- Fortsatt arbete med att ta fram vägledning för omgivningsbuller vid skolor och förskolor.
- Kommunera resultaten från rapporten "Utredning av trafikbullerklagomål i nybyggda bostäder" med berörda förvaltningar, för att förebygga störningar.
- Fortsätta att tillse att trafikbullerskyddsåtgärder för återstående fastigheter inom allmännyttan vidtas.

Nämndmål: 2.4.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljökvalitetsnormerna för vatten följs

Förväntat resultat

Under året förväntas ytterligare ett antal lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster färdigställas för politisk behandling. Genom deltagande i regionala vattensamarbeten och forskningsprogram intensifieras arbetet för bättre vattenstatus i stadens vatten. Löpande och kvalitetssäkrad miljöövervakning skapar underlag så att staden kan prioritera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Övervakningen ger även underlag för åtgärder samt uppföljning av utförda åtgärder.

Beskrivning

Miljöförvaltningen ansvarar för samordning, planering och projektledning för framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Förvaltningen samverkar med och

stöttar genomförandeorganisationerna i arbetet med framtagande av operativa åtgärder som kan underlätta stadsutvecklingen. Förvaltningen bedriver löpande miljöövervakning i syfte att ge underlag för tillsyn, fysisk planering samt planering och uppföljning av åtgärder. Miljöövervakningsdata tillgängliggörs digitalt och kan nås av såväl interna som externa aktörer genom miljödata och miljöbarometern. Miljöförvaltningen kommer att vidareutveckla arbetet med kommunikation i syfte att sprida kunskap om åtgärdsarbete i vatten och därmed öka möjligheterna för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens vattenarbete enligt handlingsplan för god vattenstatus och de lokala åtgärdsprogrammen.
- Driva genomförandet av handlingsplanen för god vattenstatus och särskilt fokusera på att ta fram kvarvarande lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster.
- Stötta genomförandeorganisationerna i ett effektivt genomförande av de operativa åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen, i syfte att underlätta stadsutvecklingen.
- Utvärdera arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för att stärka genomförandetakten i syfte att följa miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Delta i utredningen av en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten.
- Stödja arbetet med miljötillsyn, klimatanpassning och planhandläggning i syfte att verka för att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.
- Genomföra löpande miljögiftsövervakning för att följa utvecklingen av kemisk status och särskilda förorenade ämnen i stadens prioriterade sjöar, vattendrag och kustvatten och vid behov komplettera med screening i övriga vatten.
- Genomföra undersökningar i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten i enlighet med övervakningsprogram för ekologisk status.
- Delta i kommunövergripande vattensamverkansgrupper och vattenvårdsförbund samt i regionala samt internationella vattensamarbeten och samarbeta med olika forskningsinstitut för att intensifiera vattenarbetet.
- Delta i externfinansierade projekt, som exempelvis Drizzle och LIFE IP Rich Waters för att bidra till genomförande av handlingsplanen och lokala åtgärdsprogram.
- Bistå genomförandeorganisationerna i arbetet med fällning av Drevviken.
- Delta i arbetet med att inrätta nya platser för strand- och bryggbad och bistå berörda förvaltningar med implementeringen av handlingsplanen för nya bad.
- Utveckla tillsynen gällande dagvattenhantering i syfte att följa upp de åtgärder som fastställts i de lokala åtgärdsprogrammen.

Nämndmål: 2.4.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier

Förväntat resultat

Stadens egna verksamheter liksom näringsliv och konsumenter ska få en ökad medvetenhet, kunskap och tillgång till verktyg för att göra kemikaliesmarta val i sin vardag och kunna verka för ett giftfritt Stockholm. Särskilt fokus är att minska barns, ungas och gravidas exponering. Produkter som innehåller särskilt farliga ämnen som PFAS, ftalater och bisfenoler ska inte köpas in och där de redan förekommer ska de i möjligaste mån tas bort.

Beskrivning

Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023 beskriver hur staden ska bedriva ett strukturerat arbete med att undvika farliga kemikalier i alla stadens verksamheter och på så vis uppnå målen i miljöprogrammet. I samband med framtagandet av nytt miljöprogram kommer även ett förslag till reviderad kemikalieplan att tas fram. De vägledningar för kemikaliesmarta och hållbara förskolor, skolor och arbetsplatser med mera som har tagits fram de senaste åren ska implementeras i berörda organisationer. Miljöförvaltningen erbjuder genom kemikaliecentrum verksamheterna stöd och vägledning i detta arbete. Genom utredningar och analyser av material identifieras effektiva arbetssätt, relevanta krav på produkter och kemikaliesmarta val. Förvaltningen bedriver även övervakning av miljögifter i inomhusmiljön, särskilt där barn vistas. Genom förvaltningens olika utåtriktade kommunikationsinsatser får verksamhetsutövare och konsumenter i staden ökad kunskap om kemikalier, se nämndmål 3.7.2

Aktiviteter:

- Ta fram ett förslag till uppdaterad kemikalieplan för staden som visar vägen mot målet om ett giftfritt Stockholm genom att bland annat fasa ut särskilt farliga ämnen som exempelvis PFAS, ftalater och bisfenoler.
- Följa och prioritera arbetet med att minska framför allt barn och ungas exponering för skadliga kemikalier och stötta berörda nämnder och bolagsstyrelser i arbetet för en sund utomhus- och inomhusmiljö i förskolor och skolor och säkra livsmedel.
- I samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljö- och klimatkrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag i arbetet med egna avtal, se även nämndmål 3.1.2.
- Stärka kemikaliecentrums specialstöd till stadens olika verksamheter vid upphandlingar.
- Säkerställa att kemikalieplanen och rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi uppfylls i bygg- och anläggningsprojekt, i samverkan med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna samt stadens byggande och anläggande bolag.

- Tillsammans med idrottsnämnden och fastighetsnämnden göra en översyn av de olika granulat och konstgräs som finns tillgängliga och sammanställa vad de olika typerna har för idrottsmässiga och miljö- och klimatomfattande konsekvenser.
- Tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser fortsätta att tillhandahålla stöd och informera om kemikaliesmarta arbetsplatser i stadens egen organisation.
- Fortsätta utveckla den hälsorelaterade miljögiftsövervakning inriktad på barns och andra känsliga grupper livsmiljöer.

Nämndmål: 2.4.5 Miljö- och hälsopåverkan från Stockholms miljöfarliga verksamheter minskar

Förväntat resultat

Förvaltningens tillsyn leder till att verksamhetsutövare i allt högre grad efterlever de råd och riktlinjer som finns för respektive tillsynsområde. Tillståndspliktiga verksamheter ska uppfylla gällande villkor. Anmälningsskyldiga verksamheter föreläggs om försiktighetsmått för aktuell verksamhet. Därigenom minskar miljö- och hälsopåverkan från Stockholms miljöfarliga verksamheter.

Beskrivning

Tillsynen omfattar en rad olika verksamheter; alltifrån stora anläggningar, som kraftvärmeverk och Bromma flygplats, till mycket små företag som bilrekonstrukörer, tandläkare etc. Tillsynsintervall och inriktning varierar därför kraftigt och beskrivs närmare i tillsynsplanen (bilaga 2). Vid tillsynen granskas även efterlevnaden av verksamheternas tillståndsvillkor. Tillsynsbehovsutredningen (bilaga 3) redovisar hur tillsynen bättre kan uppnå miljömålen. Resultaten från utredningen har till stora delar arbetats in i tillsynsplanen. Tillsynen kommer därför bättre kunna bidra till att miljömålen uppnås. Den nationella miljötillsynsstrategins fokusområden beaktas också i planeringen av tillsynen.

Aktiviteter:

- Genomföra inspektioner av de miljöfarliga verksamheterna i enlighet med tillsynsplanen för 2023.
- Stärka tillsynen och det strategiska arbetet inom förorenade områden.
- Ta fram underlag för att skapa utökad kunskap om förorenade områdets påverkan på möjligheten att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten samt för att kunna växla upp stadens arbete med att sanera förorenade områden i anslutning till vatten.

Nämndmål: 2.4.6 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa

Förväntat resultat

Verksamhetsutövare har en effektiv och miljömässigt godtagbar avfallshantering där mängden avfall minimeras och andelen avfall som omhändertas genom återanvändning och återvinning ökar. Minskad sammantagen påverkan på stockholmarnas miljö och hälsa, bl.a. minskad nedskräpning och minskad exponering för farligt avfall. En ökad medvetenhet hos verksamhetsutövare och allmänhet om vikten av att hantera sitt avfall korrekt ur ett hållbarhetsperspektiv.

Beskrivning

I Stockholm skapas stora mängder avfall. Miljöförvaltningen arbetar med tillsyn för att verksamhetsutövare ska följa avfallshierarkin genom att ha en god egenkontroll, i första hand hushålla med råvaror, härfter återanvända och återvinna avfall samt även i övrigt följa lagstiftningen. Tillsynsinsatser sker både via information och genom kontroll av efterlevnaden av avfallslagstiftningen. Utöver den planerade tillsynen sker kontakt med verksamhetsutövare i de fall förvaltningen får kännedom om klagomål på deras avfallshantering. Syftet med tillsynen är att påverka verksamheter inom stadens geografiska område till en mer miljöriktig avfallshantering. Tillsynen avser alla typer av verksamheter såsom exempelvis restauranger och livsmedelsbutiker, avfallsanläggningar (återvinningscentraler och återvinningsstationer), byggverksamheter inklusive hantering av rivningsavfall samt ägare av flerbostadsfastigheter. Verksamhetens hantering av avfall granskas även inom ramen för tillsyn av miljöfarliga verksamheter inom staden, såsom verkstäder, kemtvättar, bensinstationer m.fl. Förvaltningen besvarar även remisser från länsstyrelsen avseende ansökan om tillstånd till transport av avfall samt inkommande ansökningar om dispens från kravet på insamling av matavfall.

Förändringarna i avfallslagstiftningen till följd av det nya avfallsdirektivet har även medfört skärpta krav på det avfallsförebyggande arbetet, nya mål för materialåtervinning och förberedelser för återanvändning av kommunalt avfall. Det fusk kopplat till avfall som uppdagats nationellt under senare år visar att tillsynen behöver skärpas och utvecklas för att motverka fusk och nedskräpning. I den nationella tillsynsstrategin har tre fokusområden inom avfallsområdet specificerats. Dessa är masshantering, illegal avfallshantering och återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall.

Aktiviteter:

- Genomföra tillsyn på stadens avfallsanläggningar.
- Genomföra tillsyn av avfallstransportörer.
- Genomföra tillsyn av bygg- och rivningsavfall.
- Genomföra tillsyn av restauranger avseende separering av olika fraktioner.
- Verka för skärpt tillsyn av avfall för att motverka fusk och nedskräpning.

- Genomföra områdestillsyn. Uppsökande tillsyn med fokus på illegal avfallshantering.
- Bedriva tillsyn av centrumanläggningar som misstänks misskötas.
- Följa upp att införandet av obligatorisk matavfallsinsamling efterlevs.
- Handlägga dispensansökningar avseende obligatorisk matavfallsinsamling.
- Följa arbetet med införandet av de nya reglerna om fastighetsnära insamling.
- Tillsyn av städning i anslutning till återvinningsstationer och restaurangverksamheters respektive fastighetsägares utsortering av förpackningsmaterial.
- Deltagande vid myndighetsgemensamma tillsynsinsatser.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Ett proaktivt digitaliseringsarbete bedrivs där processer som kan vara lämpliga för digitalisering identifieras löpande. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljönytta. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll är rättssäker och opartisk och genom likabehandlingsprincipen skapas förutsägbarhet för stadens företagare. Förvaltningen samverkar också med akademien för att enklare kunna ta del av nya forskningsrön samt som ett led i den framtida kompetensförsörjningen. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader samt en fortsatt hög självfinansieringsgrad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Miljö- och hälsoskyddsnämnden driver ett effektiviseringsarbete i linje med stadens kvalitetsprogram i form av digitalisering, ständiga förbättringar och där det är möjligt och önskvärt nyttjande av innovativa lösningar. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs ständigt för att minska kostnader samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt. Nämnden är uppmärksam på när insatser kan finansieras genom externa medel, vilket möjliggjort både ytterligare utvecklingsinsatser samt bidragit till högre kvalitet för medborgare och företag i staden.

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2023 som uppgår till 288,7 mnkr i kostnader och 133,9 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 154,8 mnkr. Tillsynen är förvaltningens kärnverksamhet och den årliga taxeöversynen säkerställer att nämndens taxor motsvarar de faktiska kostnaderna samt att nämnden har rätt intäktsnivå. Nämnden bibehåller en hög självfinansieringsgrad, trots

övergången till efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen som är mer administrativt betungande samt satsningarna inom digitalisering som initialt medför ökade kostnader, och där effekter i form av ökad effektivitet väntas först 2023-2024.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål: 3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv

Förväntat resultat

Bibehålla en hög självfinansieringsgrad och utföra tillsyn enligt tillsynsplanen och kontrollplanen.

Den tid som den enskilde verksamhetsutövaren har betalat för ska motsvaras av den tillsynstid som ägnas denne. Det är särskilt viktigt att följa upp tillsyn för verksamhetsutövare med fast årsavgift eftersom årsavgiften för dessa verksamhetsutövare faktureras efter en i förväg bestämd taxa och inte efter faktiskt registrerade utförda timmar som är fallet vid timdebitering. För mindre verksamheter ska avgiften motsvara tillsynstiden över flera år. Av bilaga 2, tillsynsplan för miljöbalkstillsynen framgår tillsynsplaneringen och den planerade tid som ska läggas ner på olika områden.

Livsmedelskontrollens avgifter betalas i efterskott fr.o.m. 2022. Den planerade årliga kontrollen utförs enligt nämndens kontrollplan, bilaga 4.

Beskrivning

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhetsutövarna har betalat, ska återgäldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för en legitim kommunal tillsyn. Taxan motsvarar i huvudsak den av Sveriges kommuner och regioner utarbetade miljöbalks- och livsmedelstaxan och är riskbaserad. Stockholms taxa bygger på en analys av tidigare års tillsynsbehov med en bedömning av de kommande årens behov av tillsyn. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

Aktiviteter:

- Översyn av nämndens taxor.
- Tillämpa system för uppföljning av att utförd tillsynstid motsvarar betalade avgifter.

Nämndmål: 3.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara

Förväntat resultat

Ökad cirkularitet i inköpsprocesser t.ex. inom cirkulärt byggande samt minskad miljö- och klimatpåverkan från varor och tjänster som köps in av staden. Stockholms stad ska vara en fossilfri organisation år 2030. Stockholm är i framkant när det gäller miljö- och klimatkrav vid inköp, samt uppföljning av att miljökraven efterlevs. Minskad påverkan på biologisk mångfald genom krav som gynnar den biologiska mångfalden i och utanför staden.

Beskrivning

Förvaltningen ska använda sin expertkunskap för att bistå andra verksamheter i staden att ställa relevanta krav på cirkularitet, miljö och klimat vid upphandlingar, och att implementera dessa under avtalstiden. Det gäller till exempel vid ny- och ombyggnationer, förvaltning av grönområden, upphandling av solenergianläggningar, varor, livsmedel, kemikalier, städtjänster samt fordon och transporter. För upphandlingsrelaterade aktiviteter kopplat till kemikalieområdet, se även nämndmål 2.4.4.

Aktiviteter:

- Delta med miljö- och klimatexpertis i stadens kategoriarbete för upphandling.
- Ansvara för inköpskategorin fordon.
- Stödja förvaltningar och bolag inom cirkulära inköpsprocesser.
- Säkerställa att kemikalieplanen och rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi uppfylls i bygg- och anläggningsprojekt, i samverkan med trafiknämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna samt byggande och anläggande bolag.
- I samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljökrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag att göra detsamma i de egna avtalen.
- Stötta stadens förvaltningar i arbetet med implementering av de delar av handlingsplan för biologisk mångfald som berör upphandling.
- Stärka kemikaliecentrums specialstöd till stadens olika verksamheter inom upphandlingar.

Nämndmål: 3.1.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg

Förväntat resultat

Stärkt förmåga för verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering genom att utveckla arbetssätt enligt mer agil metodik samt skapa samarbeten genom tvärfunktionella team. Samtidigt som balans säkerställs mellan effektivisering och kvalitet ska ett aktivt arbete ske genom vidareutveckling av befintliga tjänster, alternativt avveckling om önskad effekt och nytta inte längre uppnås.

Beskrivning

För att lyckas med en förflyttning i förvaltningens digitala transformation behöver förvaltningen utveckla arbetssätt och metoder för lärande och innovation. Vad gäller arbetssätt kommer förvaltning från och med 2023, där det är tillämpligt, använda mer agila arbetsmetoder för utveckling av digitala lösningar, genom att leveranser sker i små steg och justeringar successivt kan göras.

Förvaltningen behöver än mer utveckla förmågan att arbeta med tvärfunktionella team där olika kompetenser sätts samman utifrån vad som ska åstadkommas för att hitta de bästa lösningarna. Här är det också viktigt att skapa samarbeten med stadens övriga verksamheter, inte minst stadsledningskontoret för att hitta synergier och skapa gemensamt fokus, till exempel genom miljöförvaltningens bidrag till förbättrad digital service för företagare.

En viktig del av utveckling och den digitala transformationen är livscykelhantering där även befintliga tjänster behöver vidareutvecklas, eller avvecklas. Liksom i andra sammanhang, och ofta i snabbare takt, "åldras" även de digitala tjänsterna. Därför är det viktigt att ha beredskap för vidareutveckling av befintliga tjänster och samtidigt aktivt utvärdera även avveckling av tjänster.

Aktiviteter:

Återges framförallt via förvaltningens *Utvecklingsplan för digitalisering 2023* (bilaga 10). Några exempel nedan;

- Säkerställa aktiv förvaltning och utveckling av miljöförvaltningens geodata-information.
- Upphandla utvecklingspartner för att möjliggöra mer agil utveckling.
- Utveckla lösningar för digital tillsyn, köldmedierapportering och energidatarapportering i syfte att öka kvalitet och effektivitet.
- Införa en aktiv portföljhantering som säkerställer beslutsprocess och framdrift från idé till avslut.
- Vidareutveckla lösningar för radonrapportering, anmälan värmepumpar och dispens för matavfallshantering.

- Öka användning och nytta av förvaltningens information genom publicering av öppna data samt integrationer mellan system i syfte att skapa extern nytta för övriga förvaltningar liksom externa verksamheter.
- Utforskande av innovationer och samverkansmöjligheter inom IoT ("Internet of things"), sensorer, artificiell intelligens och Machine Learning samt automatisering.
- Aktivt deltagande i insatser avseende förbättrad service till företagare.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Nämnden har en högt specialiserad verksamhet och tillgången till handledningstid är begränsad, vilket påverkar möjligheterna att erbjuda feriejobb och praktikplatser. Förvaltningen arbetar med att i största möjliga mån erbjuda platser för feriearbeten, examensarbeten och praktikplatser och samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen sker för att finna matchningar för Stockholmsjobb. Förvaltningen samverkar också med akademien som ett led i den framtida kompetensförsörjningen.

En välfungerande tillsyn och kontroll gynnar vidare stadens näringslivsklimat. Det ska vara enkelt, både som medborgare och som företag, att komma i kontakt med miljöförvaltningen.

Stadens näringslivspolicy är vägledande i förvaltningens utvecklingsarbete. Inom ramen för arbetet med *Rätt väg in* sker en fortsatt utveckling på digitaliseringsområdet med hjälp av såväl befintliga, som nya, e-tjänster. Det gäller dels sådana tjänster som riktar sig till företagen, men också digitala verktyg för kontroll och tillsyn. Bemötandefrågor kring tillsyns- och kontrollarbete lyfts, bl.a. genom fortsatta utbildningsinsatser.

Stadens webbplats uppdateras löpande och utvecklas för att bli mer lättillgänglig. Genom en tydlig och relevant myndighetsutövning ska företagen uppleva stadens agerande som effektivt och ändamålsenligt – allt med en ökad kundnöjdhet i fokus.

Bekämpande av matfusk, avfallsfusk och annan brottslighet, utgör en central del av det trygghetsskapande arbetet och är en del i stadens arbete mot välfärdsbrott. För att kunna erbjuda goda förutsättningar och rättvisa villkor utvecklas de brottsbekämpande och förebyggande samarbetena ytterligare med berörda myndigheter. Inom tillsynsverksamheten stärks samverkan med flera myndigheter inom ramen för projektet "Gemensam tillsyn inom myndighetsutövning".

Den årliga NKI undersökningen ska analyseras och eventuellt kompletteras med fördjupande undersökning. Detta som ett underlag till ytterligare utveckling inom, för miljö- och hälsoskyddsnämnden, relevant information och tillgänglighet.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	25 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	2 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	8 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st	11 000	Tertial
Kommentar De feriearbetande ungdomar som förvaltningen bereder plats för avlönas genom berörd stadsdelsförvaltning och eftersom indikatorn "Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi" enbart ska rapporteras om förvaltningen själv avlönar ungdomarna är årsmålet för denna indikator satt till noll.			
 Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	80	72	År

Nämndmål: 3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service

Förväntat resultat

Nämndens myndighetsutövning är effektiv, opartisk och rättssäker, och företag och allmänhet som har kontakt med förvaltningens handläggare får ett gott bemötande och bra service.

Beskrivning

Nämnden prioriterar fortsatt en effektiv och rättssäker myndighetsutövning och god service till företag och allmänhet. Målen följs framförallt upp genom punktlighetsmålen för tidsåtgång vid vissa ärenden och genom den årliga NKI-undersökningen (Nöjd Kund Index) som ger en bild av hur företagen uppfattar tillsyns- och kontrollverksamheten. Allmänheten har lätt att komma i kontakt med förvaltningen genom särskilda servicetelefoner. Som komplement finns ett antal e-tjänster som ständigt är tillgängliga.

Aktiviteter:

- Följa och analysera utvecklingen av NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden.
- Delta i projektet "Gemensam tillsyn inom myndighetsutövning".
- Utveckla nämndens e-tjänster i syfte att förenkla för företag.
- Samverka inom Miljösamverkan Stockholms län (MSL) för ökad samsyn, effektivisering och likabehandling inom tillsynen/kontrollen.
- Följa upp inspektionsbesök inom livsmedelskontrollen, d.v.s. säkerställa att kontrollen har avsedd effekt.
- Årliga tillsynsrapporter som underlag för uppföljning och planering.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Handläggning av anmälan om misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan	90 %		Tertial
Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	90 %		Tertial
Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	80		År
Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	95 %		Tertial
Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	95 %		Tertial

Nämndmål: 3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god

Förväntat resultat

Kompetensutveckling inom spetsområden och ökat utbyte av kunskap och praktiska erfarenheter mellan universitet och Stockholms stad för att bidra till verksamhetsutveckling och innovationsarbete. Platser för högskolepraktik tillgängliggörs och därigenom lär fler studenter känna miljöförvaltningen som en attraktiv arbetsplats.

Beskrivning

Miljöförvaltningen ska ha en god samverkan med universitet och högskolor som ett led i att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt samt för att förenkla tillgängliggörandet av relevanta forskningsresultat. Staden har ett samarbetsavtal med Stockholms universitet, där *Klimat och Energi* är ett av tre prioriterade områden för samverkan. Utifrån stadens utmaningar och universitetets forskningsområden ska samarbetet utvecklas och konkretiseras. Miljöförvaltningen medverkar även i stadens samarbete med KTH och MIT, kopplat till samarbetsavtalet avseende smarta lösningar till framtidens stad. Samarbete med akademien sker också bland annat inom vattenförvaltning, kemikaliarbete, biologisk mångfald och luftföroreningar. Miljöförvaltningen har även en god samverkan med Stockholms universitet, avseende bland annat masterprogrammet i miljö- och hälsoskydd, där även ett närmare samarbete har inletts för att öka attraktiviteten för utbildningen. Vidare erbjuder förvaltningen varje år ett antal platser för examensarbeten och högskolepraktik.

Aktiviteter:

- Förvaltningen samverkar som partner med lärosäten och branschforskningsinstitut i nationella och internationella projekt och deltar i referensgrupper till forskningen som en viktig del i omvärldsbevakning.
- Medverka på relevanta arbetsmarknadsdagar som organiseras av universitet och högskolor.
- Medverka i kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet.

- Fortsätta upprätthålla kontakt med ledande forskare i ett vetenskapligt råd för kemikaliearbetet.
- Strategiskt partnerskap med Stockholms universitet, mastersprogrammet i miljö- och hälsoskydd för att öka konkurrenskraften och attraktiviteten till utbildningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Tillsyn av fastighetsägares egenkontroll, riktad bostadstillsyn samt handläggning av klagomål på störningar i bostäder leder till att inomhusmiljön för boende i staden kontinuerligt förbättras. Miljöförvaltningen involveras också i ett tidigt skede i stadens planprocesser, för att miljö- och klimatkrav ska kunna tillgodoses på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt i samråd med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och SISAB starta Fokus Järva för att få till en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva med utgångspunkt i översiktsplanen och med stort fokus på genomförandekraft	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 3.3.1 Inomhusmiljöer och offentliga miljöer ska inte medföra risk för människors hälsa

Förväntat resultat

Bättre egenkontroll hos fastighetsägare leder till färre brister i inomhusmiljön. Nämndens riktade tillsyn och handläggning av klagomålsärenden leder till att konstaterade brister i inomhusmiljön åtgärdas. Alla flerbostadsfastigheter i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft.

Beskrivning

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn med avseende på störningar i bostäder, tillfälliga boenden och allmänna lokaler såsom bad- och idrottsanläggningar m.m. för att förebygga risker för människors hälsa. En del av miljöförvaltningens tillsyn initieras genom klagomål, men förvaltningen bedriver även egeninitierad tillsyn, riktad mot flerbostadsbyggnader i socioekonomiskt utsatta områden eftersom boende i dessa områden mer sällan inkommer med klagomål på brister i inomhusmiljön. Vid behov riktas krav gentemot fastighetsägare och/eller verksamheter att vidta försiktighetsmått och/eller åtgärder för undanröjande av konstaterade

eller befarade olägenheter. Ytterligare egeninitierad tillsyn gentemot flerbostadshus är tillsyn av fastighetsägarnas egenkontroll.

Miljön i bostäder är viktig för både hälsa och välbefinnande. Exempel på hälsoeffekter i samband med brister i inomhusmiljön är astma, allergi, symtom i ögon, näsa och hud, liksom trötthet eller huvudvärk. Att leva i en bullerstörd miljö kan leda till problem med trötthet, koncentrationssvårigheter, huvudvärk, blodtrycksförändringar och stressreaktioner.

Aktiviteter:

- Genomföra riktad bostadstillsyn i hyreshus i socioekonomiskt svagare områden, bl.a. Järva.
- Handlägga klagomål på störningar i bostäder.
- Riktad tillsyn fastighetsägares egenkontroll.
- Tillsyn över att radon mäts i flerbostadsfastigheter.
- Hantering av klagomål på rökning i miljöer i strid med tobakslagen.
- Riktad tillsyn över efterlevnaden av rökförbudet i tobakslagen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m ³ luft.	90 %		År
Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.	88 %		År
Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	95 %		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Miljöförvaltningen arbetar för att främja hälsa och säkerhet genom att skapa ett öppet arbetsklimat som bidrar till att alla kan känna delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats. Chefer, medarbetare och skyddsombud ska samverka för att skapa en god arbetsmiljö. Miljöförvaltningens överenskommelse om tillämpning av stadens kollektivavtal om samverkan och styrdokument om arbetsmiljöarbetet på miljöförvaltningen reglerar hur nämnden arbetar med arbetsmiljöfrågorna. Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs genom att förvaltningen i slutet på varje år stämmer av att samtliga krav i arbetsmiljölagen, förordningar och föreskrifter uppfylls genom bland annat internkontroll av verksamheten. Respektive avdelning tar fram arbetsmiljöplaner som utgår

från en inventering av arbetsmiljön och en riskbedömning som ligger till grund för arbetsmiljöplanen. I samband med att avdelningen upprättar en ny arbetsmiljöplan utvärderas tidigare års plan för att se om avsedda åtgärder fått effekt. Resultatet sammanställs och samverkas med arbetstagarorganisationerna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	84	83	År
 Sjukfrånvaro	3 %	Tas fram av nämnd/styrel se	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	1,5 %	Tas fram av nämnd/styrel se	Tertial

Nämndmål: 3.4.1 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen är fortsatt en attraktiv arbetsgivare med arbetsmiljön i fokus som håller en hög produktionstakt med kompetenta medarbetare som trivs på arbetet. Tillitsbaserad styrning och tillit till professionen präglar organisationens kultur och arbetssätt.

Beskrivning

Miljöförvaltningen fortsätter satsa på kompetensförsörjning i enlighet med kompetensförsörjningsplanen. Miljöförvaltningen jobbar också för att vara en attraktiv och modern arbetsplats genom att satsa på digitalisering, automatisering och AI enligt förvaltningens utvecklingsplan för digitalisering där bland annat digitala former för lärande utvecklas och förstärks. Förvaltningen erbjuder även attraktiva villkor i arbetet t.ex. i form av friskvårdsmöjligheter, flexibla arbetstider samt moderna arbetsformer som främjar möjligheten att ha balans mellan arbete med privatliv. Utbildningar inom relevanta områden erbjuds kontinuerligt förvaltningens chefer och medarbetare. Förvaltningens arbete med att bibehålla gott ledarskap fortsätter genom ledningsutveckling med utgångspunkt i stadens chefsprofil. Rekryteringar sker kompetensbaserat och en mångfald hos de sökande eftersträvas.

Aktiviteter:

- Erbjuder utbildningar inom bland annat juridik, ekonomi och ärendehantering för förvaltningens medarbetare och chefer.
- Erbjuder utbildningar för förvaltningens chefer inom ledarskap, lönebildning, arbetsmiljö, arbetsrätt och kompetensbaserad rekrytering.

- Fortsatt ledningsutveckling för förvaltningens chefer.
- Fortsatta kompetensutvecklingsinsatser för förvaltningens inspektörer inom bemötandefrågor och hot och våld.
- Tillsammans med övriga tekniska förvaltningar fortsatt delta i utbildningsinsatsen TN-akademin
- Fortsatt delta i Nyckeltalsinstitutets index för jämställdhet (JÄMIX) och Attraktiv arbetsgivare.
- Implementera chefsintroduktion för nyanställda chefer, bl.a. genom digital introduktion som komplement till fysisk introduktion.
- Stärka förvaltningens kompetens inom förändringsledning och digitalisering.
- Utvärdera genomförd omorganisation.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens samhällsviktiga verksamhet ska kunna bedrivas även om en extraordinär händelse skulle inträffa. Detta förutsätter en god beredskapsplanering med bland annat kontinuitetsplaner och åtgärder för att minimera risker som identifieras i förvaltningens risk- och sårbarhetsanalyser. Inom ramen för stadens nya process med risk- och sårbarhetsanalyser ska RSA steg 5 och 6 genomföras under året. Implementering av riskhanteringsåtgärder fortsätter under 2023 utifrån redan genomförda analyser. Mer information finns även under nämndmål 3.5.1.

I enlighet med förvaltningen handlingsplan för informationssäkerhet för 2023 så kommer fokus inom detta område under året bl.a. att ligga på fortsatt arbete med informationsklassning av gruppdiskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	85 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	80 %	80 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 3.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beredskapsplanering är god

Förväntat resultat

Förvaltningen ska en god beredskapsplanering med syfte att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan bedrivas även om en extraordinär händelse skulle inträffa.

Beskrivning

Inom ramen för stadens nya process med risk- och sårbarhetsanalyser ska RSA steg 5 och 6 genomföras under året. En ny, funktionsindeldad, krisledningsorganisation ska fastställas och implementeras.

Aktiviteter:

- Framtagande av kontinuitetsplaner för samhällsviktig verksamhet.
- Fastställande av en ny, funktionsindeldad, krisledningsorganisation.
- Övning av den nya krisledningsorganisationen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Nämnden bidrar i hög grad till tryggheten i staden eftersom stora delar av arbetet mer eller mindre direkt bidrar till att förebygga och avhjälpa problem som kan påverka invånarnas miljö och hälsa. Detta sker bl.a. genom den ordinarie tillsynen av exempelvis miljöfarliga verksamheter, hygienverksamheter och kontroll av livsmedelsanläggningar, men även i samarbete med andra myndigheter så som socialnämndens tillståndsenhet och polisen. Nämnden genomför en rad insatser för att motverka brottslighet och annan otillåten verksamhet inom ramen för sitt uppdrag.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamnar AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och istället införa badförbud på lämpliga platser	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: 3.6.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen arbetar för att konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda. Detta sker genom att kontrollera att livsmedelsföretagare efterlever lagstiftningen och att brister blir åtgärdade. Förvaltningen är rådgivande gentemot verksamhetsutövare och allmänhet.

Beskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utför de planerade kontrollerna i kontrollplanen (bilaga 4) samt de händelsestyrda och de uppföljande kontroller som bedömts som nödvändiga.

Aktiviteter:

- Utföra cirka 7000 kontroller, inklusive planerade kontroller, första årliga kontroller samt uppföljande extra offentliga kontroller vid konstaterade allvarliga avvikelser.
- Handläggning av klagomål och misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan.

Nämndmål: 3.6.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar brottsförebyggande genom att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier och fusk

Förväntat resultat

Konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda, och företag kan konkurrera på lika villkor.

Beskrivning

Livsmedelsbedrägerier eller fusk med livsmedel (internationellt benämnt food fraud) är avsiktliga överträdelser av livsmedelslagstiftningen, som vilseleder konsumenterna, och som görs för ekonomisk vinning. Nämndens uppgift är att upptäcka, motverka och förebygga livsmedelsfusk, vilket bl.a. sker genom kontroll, provtagning och samverkan med andra myndigheter.

Aktiviteter:

- Fortsätta arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser för att främja ett gott bemötande både internt och externt, samt för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande särbehandling. Klarspråk är en viktig del i förvaltningens verksamhet - för att underlätta för alla, oavsett bakgrund, att på ett enkelt sätt ta del av nämndens beslut och information.

Miljöförvaltningen bedriver också, i enlighet med stadens internationella strategi och miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete, ett aktivt påverkansarbete genom ett antal europeiska nätverk för att driva stadens och nämndens intressen.

Agenda 2030

Förvaltningen ansvarar för Agenda 2030-målen *Hållbar energi för alla* (mål 7, tillsammans med kommunstyrelsen), *Hållbar konsumtion och produktion* (mål 12), *Hav och Marina resurser* (mål nr 14) samt *Ekosystem och biologisk mångfald* (mål nr 15 tillsammans med exploateringsnämnden). Utöver de mål som förvaltningen ansvarar för är även arbetet med mål 3 (*God hälsa och välbefinnande*), mål 7 (*Rent vatten och sanitet för alla*) och mål 11 (*Hållbara städer och samhällen*) centrala för nämndens ansvarsområden.

Förvaltningen samverkar i olika forum med akademi och näringsliv liksom med stadens bolag och förvaltningar som bidrar till att nå målen. Särskilda satsningar görs inom olika tematiska projekt som förvaltningen initierar.

Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Staden har kommit långt i omställningen till förnybar energi och arbetet behöver fortsätta med att förändra och ställa om energisystemen, byta fossilt mot förnybart samt effektivisera energianvändningen i samhället. Den främsta utmaningen är omställning av transportsektorn.

Förvaltningens löpande arbete med energieffektivare fordon (framför allt elfordon), ökad andel biobränslen, utfasning av fossila uppvärmningssystem, energieffektivisering i byggnader samt ökad förnybar elproduktion är alla viktiga komponenter för att nå målet *Hållbar energi för alla* liksom stadens miljö- och klimatmål likväl som nationella och globala klimatmål.

Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningens löpande arbete med att aktivt kommunicera och bidra till åtgärder i stadens miljöprogram, klimathandlingsplan, handlingsplaner för cirkulärt byggande och hållbar plastanvändning, kemikalieplan, avfallsplan, program för inköp, samt stadens matstrategi bidrar till att nå delmålen inom hållbar konsumtion. Exempel på insatser är Minimeringsmästarna, som engagerar hushåll till att minimera sina avfallsmängder och minska konsumtionens klimatpåverkan, och webbsidan Kemismart.se som ger ungdomar råd kring konsumtion kopplat till kemikalier. Förvaltningen vidareutvecklar även konceptet

Klimatpakten för ökad samverkan med näringslivet. Under året kommer även resurser att läggas på att utveckla generella metoder för att utveckla dialog med såväl invånare, näringsliv som civilsamhälle i linje med stadens Klimatkontrakt 2030. Målet kopplar till stadens nya mål att halvera konsumtionens klimatpåverkan till 2030.

Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 14 handlar om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt. Påverkan på de marina miljöerna är storskalig och sträcker sig utanför stadens rådighetsgränser. Utmaningarna är kopplade till miljögifter, exploatering och andra aktiviteter i och kring vattenmiljöerna, exempelvis nedskräpning, överfiske, destruktiva fiskemetoder och klimatförändringar. Stadens rådighet är främst kopplad till stadens arbete för god vattenstatus utifrån vattendirektivet samt åtgärder kopplade till avfall. Uppdraget att ta fram och genomföra lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster är prioriterade insatser för måluppfyllelse. Frågor som att tillämpa tillsyn i vattenrelaterade frågor, samverka med andra förvaltningar kring stadsutvecklingsfrågor, exploatering och drift är prioriterade i arbetet.

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 15 handlar om att genom hållbar markanvändning stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen. Avvägningen mellan att bevara och stärka den biologiska mångfalden och dess ekosystemtjänster som människor är beroende av och tillåta uttag av naturresurser är en intressekonflikt.

Generellt sett har staden stor rådighet över målet inom Stockholm stads gränser då staden dels äger mycket mark och dels har planmonopol för mark- och vattenanvändning. Synergieffekter kan nås särskilt inom arbetet med att öka den biologiska mångfalden och arbeta för särskilt folkhälsobefrämjande grönytor och medborgarnas närhet till dessa. Stadens handlingsplan för biologisk mångfald med ett flertal konkretiserade stadsdelsvisa åtgärdsförslag (SÅF) är ett stöd för stadens verksamheter i detta arbete. Planen är den första i sitt slag i staden och lägger grunden för en höjd ambitionsnivå för arbetet med att nå mål 15 samt utgör en plattform för samverkan både inom staden och med externa parter såsom näringsliv, fastighetsägare och föreningsliv. Åtgärdsförslagen lägger grunden för utökad samverkan mellan olika aktörer i staden som arbetar med att förvalta och utveckla naturmarken.

Barns rättigheter

Miljöförvaltningen arbetar brett inom ramen för såväl tillsyn enligt miljöbalken och kontroll enligt livsmedelslagstiftningen som den proaktiva projekt- och programverksamheten för att säkerställa efterlevnaden av Barnkonventionen inom nämndens ansvarsområden för barns rätt till en hälsosam miljö och säkra livsmedel. Inom ramen för nämndens tillsynsarbete utförs även barnkonsekvensanalyser i de fall nämndens beslut har inverkan på barns rätt till en hälsosam miljö och säkra livsmedel. Rutiner och bedömningsgrunder för genomförande av barnkonsekvensanalyser har tagits fram specifikt för tillsynsarbetet inom områdena skola och

förskola samt bassängbad och plaskdammar. Dessa kan användas som modell inom andra tillsynsområden där en barnkonsekvensanalys behöver genomföras i det enskilda fallet.

Stockholms stads kemikalieplan har ett starkt uttalat fokus på att minska framförallt barns exponering för farliga ämnen. Ett omfattande arbete för kemikaliesmarta förskolor utförs av förskolorna med vägledning från miljöförvaltningen. Sedan 2021 har arbetet breddats till att rikta sig även till skolor och fritidshem. I samarbete med utbildningsförvaltningen har en vägledning tagits fram för dessa verksamheter. Ytterligare relevanta insatser som är under genomförande gäller kemikaliekommunikation med ungdomar samt arbete för att minska förekomsten av farliga ämnen på de av stadens arbetsplatser där många gravida förväntas finnas – omsorgsverksamheter och kontor.

Under 2022 har arbetet med hälsorelaterad miljögiftsövervakning utvecklats och gjorts mer långsiktigt. Syftet är att beskriva exponeringen hos barn, unga och andra känsliga grupper för farliga ämnen i vardagen, och vad denna beror på.

Jämställdhet och lika rättigheter och möjligheter

Agenda 2030 slår fast att jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för att nå alla hållbarhetsmål och att arbetet med agendan därför måste ha ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Jämställdhetsperspektivet ska tas i beaktande inom nämndens samtliga verksamhetsområden, och eventuella skillnader mellan könen avseende insatser utfall ska analyseras där det är relevant. Likaså ska ingen lämnas utanför; principen om ickediskriminering och vikten av att ha ett funktionshinderperspektiv belyses för att förverkliga målen i Agenda 2030. Miljöförvaltningen har sedan länge arbetat med olika insatser inom jämställdhet- och diskrimineringsområdet; exempelvis genomförs årligen en omfattande lönekartläggning för att säkerställa att osakliga löneskillnader mellan könen inte förekommer och förvaltningen bedriver ett omfattande likabehandlingsarbete utifrån diskrimineringslagstiftningen för att främja lika rättigheter och möjligheter. Bland de aktiva åtgärder som genomförts återfinns bland annat kartläggning av arbetsvillkor, arbete för tillgänglighetsanpassningar och säkerställande av icke-diskriminering i rekryteringsrutinerna.

Inom tillsynen tillämpas ett humanperspektiv där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Förvaltningens arbete kan således bidra till jämställd hälsa, där alla stadens medborgare ska ha lika möjligheter till exempelvis en god boendemiljö. Miljöförvaltningens strategiska arbete för ökad jämställdhet och lika rättigheter och möjligheter har främst inriktat sig på där normer skapas; det ska finnas ett jämställdhets- och ett inkluderande perspektiv i det dagliga arbetet, i alla delar av organisationen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet. Förvaltningen har kontinuerlig omvärldsbevakning inom ämnet och anordnar också föreläsningar med externa talare i aktuella ämnen.

Miljöförvaltningen ska vidare tillhandahålla översättning av information till de nationella minoritetsspråken när så efterfrågas. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt för att tillgängliggöra mer information på engelska och i linje med principer för klarspråk inom

förvaltningens delar av stadens webbsidor.

Nämndmål: 3.7.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

Förväntat resultat

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder. Nolltolerans för diskriminering och trakasserier råder på förvaltningen. Nämnden har ett gott samarbete med rådet för funktionshinderfrågor.

Beskrivning

Miljöförvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att genomföra kompetensutvecklingsinsatser för chefer och medarbetare för att minimera risken att diskriminering sker. Tonvikt läggs på kompetensutvecklingsinsatser där normer skapas. Förvaltningen tillämpar ett kompetensbaserat rekryteringsförfarande för att minimera risken för diskriminering i rekryteringsprocesserna. Förvaltningen följer även en systematisk arbetsgång med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 är en utgångspunkt för förvaltningens arbete med dessa frågor.

Aktiviteter:

- Kompetensutveckling kring bl. a. diskriminering, jämställdhet, normkritik och HBTQ-frågor samt hur dessa perspektiv lyfts vid rekrytering.
- Bevaka aspekter kopplat till föräldraskap och arbetsliv, bl.a. förekomst av uttag av övertid vid förkortad arbetstid.
- Uppföljning av medarbetarenkät kopplat till likabehandlingsfrågor.
- Förvaltningens rutin för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling ska revideras.
- Involvera fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens råd för funktionshinderfrågor i relevanta ärenden där det är möjligt.

Nämndmål: 3.7.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens kommunikation ska underlätta för stadens verksamheter, näringsliv och invånare att agera i linje med gällande regelverk och agera för att uppnå stadens miljömål

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens kommunikation underlättar för målgrupperna och bidrar till att öka kunskapen om vilka egna insatser som är möjliga att göra, öka förståelsen om innebörden av regelverk och styrande dokument samt öka engagemang och beteendeförändringar och därmed påskynda takten i genomförandet av miljöarbetet.

Beskrivning

Kommunikationen stöttar kärnverksamhet som tillsyn, expertstöd och programarbete. Miljöförvaltningen kommunicerar med olika metoder och i olika kanaler. Målgrupperna finns både inom stadens verksamheter, som andra nämnder och bolagsstyrelser, och utanför, som civilsamhälle, näringsliv och invånare. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB har tillsammans med Kommunstyrelsen ansvaret att leda samordningen av stadens kommunikation inom miljö och klimat. Kommunikationen sker ofta i form av planerade insatser, bland annat genom spridning av exempel som speglar målgruppernas vardag och verklighet. Kommunikationen sker även när tillfällen ges, på andras initiativ, som exempelvis genom förfrågningar från media.

Aktiviteter:

- Fortsätta utveckla webbsidor för att motivera, inspirera och underlätta för mottagaren att agera. Under 2023 ska exempelvis information på stadens webb riktad till företag och organisationer utvecklas.
- I ökad utsträckning arrangera dialog med näringslivet. Under 2023 ska exempelvis Klimatpakten utvecklas med en arbetsgrupp av företagare med fokus på cirkulärt byggande. Arbetet i befintliga arbetsgrupper, inom transporter respektive plast, intensifieras.
- Fortsätta förvalta och sprida framtagna e-utbildningar för stadens verksamheter, bl.a. e-utbildningarna om miljöprogrammet och hållbara kontor. Under 2023 ska insatser också ske för att fler ska ta del av utbildning inom Naturskötsel.
- Fortsätta vårda, utveckla och sprida verktyg och koncept som underlättar för olika målgrupper att agera för att minska sin negativa påverkan på klimat och miljö. Under 2023 ska exempelvis invånare få kunskap om hur deras agerande påverkar dagvattnet och därmed, för dem, närbelägna sjöar.
- Öka de strategiskt kommunikativa insatserna för att stärka engagemanget för implementering av handlingsplaner och åtgärdsprogram i stadens verksamheter. Under 2023 ska exempelvis fler insatser göras för att stötta genomförandet av stadens antagna lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus (LÅP) och stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF).

- Fortsätta sprida Guide för biologisk mångfald till stockholmarna, näringslivet, föreningar och andra intresserade för att inspirera dem till att arbeta för att främja stadens biologiska mångfald.
- Fortsätta och vidareutveckla kommunikationen om status för genomförande av stadens program och handlingsplaner samt utveckling av övriga trender och tillstånd i miljön. Under 2023 ska exempelvis Miljöbarometern ge möjligheten att följa än fler indikatorer på miljöstatus i staden.
- Utveckla och sprida information om skyldigheter och möjligheter för företag som förvaltningen har tillsyn över. Under 2023 ska exempelvis information inom avfallsområdet förstärkas.
- Utveckla och sprida information till invånare om deras rättigheter. Under 2023 ska exempelvis information till boende kopplat till inomhusmiljö utvecklas med särskilt fokus på socioekonomiskt utsatta områden.
- Utveckla och sprida information till verksamhetsutövare och konsumenter om kemikalier. Under 2023 ska exempelvis satsningen "Kemismart" fortsätta för att upplysa ungdomar om koppling mellan konsumtion och kemikalier.

Nämndmål: 3.7.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt

Förväntat resultat

Genom att delta i olika nätverk bevakar förvaltningen utvecklingen inom olika miljöfrågor på EU-nivå. Genom demonstrationsprojekt testas innovativa hållbarhetslösningar, och med hjälp av erfarenheter från dessa projekt föreslås regelförändringar så att staden kan driva ett proaktivt miljö- och klimatarbete, exempelvis vad gäller energieffektivisering och minskade växthusgasutsläpp

Beskrivning

Förvaltningen deltar bl.a. i Eurocities miljöforum (och därtill underliggande arbetsgrupper) och i transport- och mobilitetsnätverket POLIS. Förvaltningen lyfter bland annat frågor kopplade till energi och klimat, utmaningarna i att nå miljökvalitetsnormerna för vatten samt synpunkter på EU:s strategier om biologisk mångfald. Genom att medverka i olika samarbeten och på internationella konferenser lyfter förvaltningen kommuners möjligheter att arbeta strategiskt med kemikaliefrågan, vilket också ger ett viktigt bidrag till EU:s kemikaliestrategi för en giftfri miljö. Förvaltningen bidrar också med underlag till stadens svar till olika samråd som EU-kommissionen genomför.

Aktiviteter:

- Nämnden ska delta i stadens internationella samverkansytor samt samverka med kommuner, region, näringsliv, akademi och andra relevanta aktörer för att bidra till att nå stadens miljö- och klimatmål.
- Verka inom nätverken Eurocities, CNCA, ICLEI, C40 och POLIS.
- Aktivt söka relevanta internationella sammanhang och samverkansytor för ökad verksamhetsutveckling samt i syfte att omvärldsbevaka och samordna synpunkter på strategier och EU-lagstiftning.
- Aktivt söka relevanta EU-bidrag för att öka graden av extern finansiering och tillvarata möjligheter som erbjuds inom EU:s fonder och program att delta i innovations- och samverkansprojekt som stärker den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten.
- Förvaltningen arbetar i projekten NonHazCity3 och ChemClimCircle med att utveckla metoder för att ställa och följa upp kemikaliekraV i upphandlingar integrerat med krav på andra områden, som klimat och cirkularitet.
- Nämnden ska medverka i aktiviteter under Sveriges ordförandeskap i Europeiska Unionens råd med särskilt fokus på mötet med nätverket Political Group (POLIS)

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden för 2023 som uppgår till 288,7 mnkr i kostnader och 133,9 mnkr i intäkter och nettobudgeten uppgår därmed till 154,8 mnkr. Jämfört med kommunfullmäktiges budget för 2022 ökar nettobudgeten med 14,5 mnkr (varav 7,9 mnkr är en kostnadsneutral justering för ökat personalomkostnadspålägg).

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständiga anpassningar och denna utveckling drivs på av den generella kostnadsutvecklingen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska 2023 fortsätta fokusera på kärnverksamheten, det vill säga tillsynen och kontrollen, med en fortsatt hög självfinansieringsgrad. Förvaltningen har genomfört en omorganisation för att ytterligare öka samordningsfördelar och effektivitet.

Miljöförvaltningens intäkter och kostnader år 2020 - VP 2023

Intäkterna för registrering av livsmedelsanläggning minskar fr.o.m. 2022 eftersom att tidsåtgången för registrering har minskat i takt med att processen har digitaliserats. Det betyder att den manuella handläggningen har minskat, men att OH-kostnader för drift, underhåll och utveckling har ökat.

Från och med 2023 har första årliga kontroller för livsmedelskontrollen överförs till planerade kontroller. Det genomförs för att uppnå en mer praktisk och effektiv hantering.

Högre intäkter för SLB-analys år 2023 beror på ökad efterfrågan efter luftmätningar och avdelningen förstärks med extra resurser. Övriga intäkter/bidrag ligger på samma nivå som under 2022, vilket förklaras av högre extern finansiering för projekten. Dessa brukar variera mellan åren beroende på antal pågående projekt.

Tabellen nedan visar i huvudsak oförändrad fördelning av intäkter inom förvaltningens verksamhetsområde de senaste fem åren, med undantag för 2020 där minskade tillsynsintäkter balanseras med statsbidraget avseende trängseltillsynen. Notera att budget 2021 inte inkluderar statsbidraget avseende trängseltillsynen för 2021.

Intäkter	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Fasta årliga avgifter, MB	27,2	28,1	28,3	29,6	30,8
Timdebitering, MB	18,1	20,1	20,3	23,7	22,5
Ansökning/Anmälan, MB	3,6	3,6	3,0	3,6	4,5
S:a intäkter, MB	49,0	51,9	51,6	56,9	57,8
Planerade kontroller, Livs	37,9	38,0	36,8	37,6	38,2
Extraordinära avgifter, Livs	3,1	3,2	3,3	3,4	3,5
Registrering, Livs	3,3	3,4	3,1	1,6	1,7
1:a årliga, Livs	3,0	3,1	2,9	5,4	0,0
S:a intäkter, Livs	47,4	47,7	46,1	48,0	43,4
Övriga tillsynsintäkter	2,0	2,0	2,3	2,7	2,0
S:a tillsynsintäkter	98,4	101,5	100,0	107,7	103,2
SLB-analys	13,9	14,2	13,8	15,5	14,5
Miljöbilar	4,6	5,4	5,8	5,9	3,4
Övriga intäkter/bidrag	14,2	11,5	10,6	11,7	12,8
S:a intäkter	131,1	132,6	130,2	140,8	133,9

Tabellen nedan visar förvaltningens fördelning av kostnader från 2019 till 2023. Personalen utgör förvaltningens största kostnadspost vilken utgör 73 procent av de totala kostnaderna. Personalkostnader för 2023 ökar till följd av lönehöjningar enligt lönerörelse samt att personalomkostnadspåslägget till 2023 ökar kraftigt. Nämnden har dock erhållit en kostnadsneutral budgettilldelning för det ökade personalomkostnadspåslägget. Ökade kostnader ses också avseende förstärkningar som är kopplade till budgetuppdragen inom bl.a. tillsyn enligt miljöbalken, kommunikation och miljöövervakning.

Konsultkostnader/köpta tjänster avser framförallt utveckling inom digitaliseringsområdet. Lokalkostnaden har i förhållande till 2022 ökat med ytterligare 5 procent, genom att miljöförvaltningen nu flyttat tillbaka till ombyggda lokaler i Tekniska nämndhuset. Även kostnader för så kallat Facility Management (kontorsservice) har ökat mer än förutsett.

Kostnader	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Personal	167,8	177,0	184,0	198,8	209,6
Konsult/köpta tjänster	34,0	32,8	27,7	36,2	30,7
Lokaler	16,5	17,2	17,5	16,5	17,3
Utbildning och konferenser	3,8	3,7	3,6	3,8	4,5
Resor	1,5	1,5	1,0	1,0	1,2
Bidrag	0,0	0,1	0,3	0,1	0,1
Kontors- och driftkostnader	3,6	3,3	3,5	3,1	2,7
Information	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2
Fordon	0,9	0,9	0,8	0,9	0,7
Inventarier	0,4	0,4	0,3	0,3	0,5
Tele/Data	11,9	11,9	11,5	12,6	12,2
Frisk/hälsovård	0,9	0,8	0,8	0,7	1,2
Övriga personalkostnader	1,5	1,5	1,3	0,9	0,9
Avgifter	2,9	3,0	3,1	2,7	3,3
Kundförluster	0,9	1,0	1,6	1,6	0,6
Övrigt inkl. avskrivningar	2,6	3,2	3,4	1,8	2,9
S:a kostnader	249,2	258,3	260,5	281,1	288,7

Uppdelning per verksamhetsområde för budget 2023 redovisas i bilaga 1.

Investeringar

För år 2023 uppgår nämndens investeringsutgifter till 1,3 mnkr vilket fördelas som kostnad på flera år. Investeringarna avser framförallt utrustning för SLB-analys.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har inga verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt.

Budgetjusteringar

Sammanlagt ansöker miljöförvaltningen budgetjusteringar om 8,3 mnkr.

Ansökan om budgetjustering avseende God vattenstatus

Miljöförvaltningen ansöker inom ramen för VP 2023 om tilldelning av 8,3 mnkr för 2023 ur Central medelsreserv 2 för det fortsatta arbetet med lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster fördelat enligt följande:

- Underlag för framtagande och uppföljning av effekten av och arbetet med lokala åtgärdsprogram med 3,7 mnkr,
- Genomföra utredning av påverkan från förorenad mark på stadens vattenförekomster med 2,3 mnkr,
- Utredning för ett effektivare genomförande av dagvattenåtgärder med 0,8 mnkr,
- I samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB genomföra vidare utredning av LÅP-åtgärder med 1,5 mnkr.

För mer detaljerad redovisning av ansökan om budgetjusteringen se bilaga 5.

Omslutningsförändringar

Totalt begärs 27,8 mnkr i omslutningsförändringar enligt nedan:

- **Tillsyn 7,6 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader inom tillsyn
- **Miljöövervakning 5,5 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader inom miljöövervakning
- **Miljöbilsprojekten 3,4 mnkr;** projektbidrag för miljöförvaltningens kostnader för miljöbilsprojekten.
- **Gemensamma kostnader 0,3 mnkr;** ersättning från Arbetsförmedlingen avseende personalkostnader.
- **Projekt LÅP Lilla Värtan och Strömmen 0,7 mnkr;** extern finansiering för miljöförvaltningens kostnader för projektet.
- **Projekt Multifunktionell Klimatanpassning i Samverkan 0,2 mnkr**
- **Projekt Energirådgivning 2,8 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **Projekt Regional energirådgivning 1,6 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **Chem Clim Circle 0,6 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet 0,6
- **EU-NonHazCity3 1,1 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **Projekt Hållbarhet blir standard 0,9 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **Miljösamverkan i Stockholms län (MSL) 1,4 mnkr;** extern finansiering av Miljösamverkan i Stockholms län som miljöförvaltningen projektleder.
- **Projekt nPETS (nano Particle Emissions from the Transport Sector) 1,2 mnkr;** extern finansiering för miljöförvaltningens kostnader för projektet.

- **Projekt LIFE IP RICH WATERS - C20 Borsttvätt 0,2 mnkr**
- **Projekt Life IP Rich Waters C18 miljögiftsövervakning 0,3 mnkr;** finansiering av kostnader för projektet

Systematiskt kvalitetsarbete

Miljöförvaltningen driver ett kontinuerligt utvecklingsarbete i linje med stadens kvalitetsprogram, med fokus på ständiga förbättringar, tillvaratagande av digitaliseringens möjligheter och nyttjande av innovativa lösningar där det är möjligt och önskvärt.

Under slutet av 2022 etablerades förvaltningens utvecklingsportfölj. Under 2023 kommer portföljen användas för att säkerställa framdrift och beslutsprocess i förvaltningens projekt. Fokus på portföljen är i första hand digitaliseringsprojekt (på grund av komplexitet och nyutveckling) samt externfinansierade projekt. Portföljen kommer även delvis kunna synliggöra projektidéer.

I förvaltningens *Utvecklingsplan för digitalisering 2023* anges även insatser avseende hantering av utvecklingsidéer, kunskapsspridning och kollegialt lärande genom interna demonstrationstillfällen samt aktiviteter för att generera verksamhetsutveckling. Under året kommer även uppföljning avseende nyttjande av förvaltningens befintliga tjänster genomföras i syfte att identifiera vad som bör utvecklas, eller avvecklas.

Verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete kommer också att drivas genom arbetet med Digital Futures som berör såväl effektivisering av myndighetsutövning samt tillgängliggörande av miljödata.

Vad gäller synpunkter och klagomål så har miljöförvaltningen över åren haft ett tämligen lågt antal serviceanmärkningar. Serviceanmärkningar diarieförs enligt fastställd rutin och återkoppling ska ske till den klagande inom 15 arbetsdagar. Avseende klagomål på nämndens beslut i specifika ärenden så registreras dessa i det pågående ärendet och besluten är överklagningsbara.